

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Portrétní fotografie

Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Klára Uhlířová**
Osobní číslo: **E21547**
Studijní program: **B0688A050001 Aplikovaná informatika**
Specializace: **Multimédia ve firemní praxi**
Téma práce: **Portrétní fotografie**
Zadávací katedra: **Ústav systémového inženýrství a informatiky**

Zásady pro vypracování

Cílem je přiblížení portrétní fotografie od historie po její současnou podobu. Popíši základní rozdělení, technické vybavení, jaké jsou důležité aspekty a kompozice u portrétů, jaké jsou trendy a kdo z českých i zahraničních fotografických osobností patří mezi aktuální. Také nastíním základní editační kroky, které portrétní fotografii doprovází.

Osnova:

- Vývoj portrétní fotografie
- Základní dělení portrétní fotografie
- Důležité aspekty a kompozice portrétní fotografie
- Technické vybavení pro portrétní fotografii
- Portrétní fotografie v dnešní době
- Současné osobnosti portrétní fotografie
- Základní editace

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BAATZ, Willfried. Fotografie. Praha: Computer Press, 2004. Malá encyklopedie (Computer Press). ISBN 80-251-0210-6.
FREEMAN, Michael. Myslete jako fotograf: kreativní myšlení pro lepší (digitální) fotografie. Brno: Zoner Press, 2010. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-027-4.
JURGENSON, Nathan. Sociální fotografie: o fotografii a sociálních médiích. Přeložil Martin CHARVÁT. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2022. Studia nových médií. ISBN 978-80-246-4908-5.
LEIBOVITZ, Annie. Při práci. Přeložil Martina NERADOVÁ. Praha: Argo, 2019. ISBN 978-80-257-2774-4.
TRAVERS, Peter a James CHEADLE. Velká kniha stylů portrétní fotografie: kniha receptů na profesionální techniky portrétování. Brno: Zoner Press, 2013. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-249-0.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Pavel Sedlák, Ph.D.**
Ústav systémového inženýrství a informatiky

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2024**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

Mgr. Pavel Sedlák, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2023

Prohlašuji:

Práci s názvem Portrétní fotografie jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2024

Klára Uhlířová

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucímu mé práce panu Mgr. Pavlu Sedlákovi, PhD. za odborné vedení, trpělivost a cenné připomínky. Dále bych chtěla poděkovat Kataríně Blaškové, která byla ochotná věnovat mi svůj čas a dovolila mi ji zachytit na fotografiích.

Závěrem bych chtěla věnovat obrovské děkuji mé rodině, přátelům a kolegům, kteří mě při vzniku této práce podporovali.

ANOTACE

Bakalářská práce na téma „Portrétní fotografie“ pojednává o vývoji fotografického média a zachycování portrétů pomocí fotografického přístroje. Popisuje obrazové a technické nástroje, které jsou nezbytnou součástí a vysvětluje základní zpracování fotografií. Mimo jiné představuje současné trendy nacházející se v tomto odvětví. V praktické části jsou poté tyto nástroje a některé z trendů aplikovány na reálném příkladu.

KLÍČOVÁ SLOVA

portrét, fotografie, portrétní fotografie, fotografická technika, fotografické trendy

TITLE

Portrait Photography

ANNOTATION

The bachelor thesis on "Portrait Photography" explores the evolution of the photographic medium and capturing portraits using a photographic device. It describes the essential pictorial and technical tools and explains the basic photo processing. The thesis also introduces current trends found in the industry. The practical part then applies these tools and some of the trends to a real example.

KEYWORDS

portrait, photography, portrait photography, photographic technique, photographic trends

Obsah

Úvod	11
1 VÝVOJ PORTRÉTNÍ FOTOGRAFIE	12
1.1 Definice portrtétní fotografie.....	12
1.2 Historie vzniku fotografie.....	12
1.3 První fotografické portréty	13
2 ZÁKLADNÍ DĚLENÍ PORTRÉTNÍ FOTOGRAFIE	15
2.1 Dělení podle druhu záběru.....	15
2.2 Dělení podle počtu zobrazovaných.....	15
2.3 Dělení podle žánru.....	15
3 DŮLEŽITÉ ASPEKTY A KOMPOZICE PORTRÉTNÍ FOTOGRAFIE.....	17
3.1 Expoziční trojúhelník	17
3.1.1 Expoziční čas.....	17
3.1.2 Clona.....	17
3.1.3 Citlivost	17
3.2 Kompozice.....	18
3.2.1 Pravidlo třetin	18
3.2.2 Zlatý řez.....	18
3.2.3 Středová kompozice	18
3.3 Skladebné principy	18
3.3.1 Princip role	19
3.3.2 Tonální kompozice	19
3.3.3 Barvy	19
3.3.4 Tvary a linie.....	20
3.3.5 Kontrast	20
3.3.6 Pohybová neostrost.....	20
3.4 Úhel pohledu	20

3.5	Orientace fotografie	20
3.6	Ostření	20
3.7	Světlo	21
3.7.1	Druhy svícení.....	21
4	TECHNICKÉ VYBAVENÍ PRO PORTRÉTNÍ FOTOGRAFII.....	23
4.1	Fotoaparát	23
4.1.1	Dělení podle konstrukce	23
4.1.2	Dělení podle velikosti snímače.....	23
4.1.3	Nastavení fotoaparátu	24
4.2	Objektiv	25
4.2.1	Objektivy s proměnnou ohniskovou vzdáleností.....	25
4.2.2	Objektivy s pevnou ohniskovou vzdáleností.....	26
4.2.3	Ostření	26
4.3	Další vybavení	26
4.3.1	Studiová světla.....	26
4.3.2	Blesky	28
4.3.3	Odrážné desky	29
5	PORTRÉTNÍ FOTOGRAFIE V DNEŠNÍ DOBĚ	30
5.1	Fotografování na mobilní telefon	30
5.2	Sociální sítě	30
5.2.1	Selfie.....	31
5.3	Trendy.....	31
5.3.1	Orientace.....	31
5.3.2	Barvy	32
5.3.3	Nostalgie.....	32
5.3.4	Přirozenost.....	32
5.3.5	Hyperrealismus.....	33

5.3.6	Minimalismus	33
5.3.7	Umělá inteligence	33
6	SOUČASNÉ OSOBNOSTI PORTRÉTNÍ FOTOGRAFIE	34
6.1	Annie Leibovitz	34
6.2	Martin Schoeller	35
6.3	Bára Prášilová.....	36
6.4	Dita Pepe	37
7	ZÁKLADNÍ EDITACE.....	38
7.1	Formáty.....	38
7.1.1	RAW	38
7.1.2	JPEG	39
7.1.3	TIFF	39
7.2	Postup při editaci	39
7.2.1	Ořez	39
7.2.2	Korekce expozice	40
7.2.3	Barevná tonalita.....	40
7.2.4	Retuš.....	40
7.2.5	Změna velikosti a doostření.....	42
8	PRAKTICKÁ ČÁST	43
8.1	Přípravná část	43
8.1.1	Výběr stylu	43
8.1.2	Výběr místa	43
8.1.3	Výběr modelky	43
8.1.4	Vizualizace.....	44
8.2	Realizace.....	44
8.2.1	Technické vybavení	44
8.2.2	Nastavení fotoaparátu	44

8.2.3	Využité trendy a principy.....	45
8.3	Postprodukce	46
8.3.1	Úpravy v Adobe Lightroom Classis	46
8.3.2	Úpravy v Adobe Photoshop 2024.....	47
8.4	Výsledek.....	47
8.5	Poznatky z praktické části	49
	ZÁVĚR.....	51
	POUŽITÁ LITERATURA:	52
	PŘÍLOHY	56

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1:	John Lennon and Yoko Ono.....	34
Obrázek 2:	Barack Obama.....	35
Obrázek 3:	Untitled #1, from the series Evolve	36
Obrázek 4:	Radomír, Self Portraits with Men	37
Obrázek 5:	Výběr pozadí pomocí AI.....	46
Obrázek 6:	Před a po retuši	47
Obrázek 7:	1. série	48
Obrázek 8:	2. série	48
Obrázek 9:	3. série	48
Obrázek 10:	4. série	49
Obrázek 11:	5. série	49

ÚVOD

Téma zaměřené na portrétní fotografii byla pro mě jasnou volbou. Fotografii se věnuji od patnácti let a lidé byli prvními objekty, které se na mých fotografiích objevovali. Baví mě práce s nimi a rozmanitost, která s každým člověkem přichází. Jelikož se díky předešlému studiu a práci, pohybuji v prostředí, kde je fotografie a její technická stránka aktuálním tématem, rozhodla jsem se tyto dva body (portrét a technické aspekty) spojit a přiblížit v této práci. Tyto informace chci zároveň obohatit o aktuální trendy, které se v tomto odvětví aktuálně vyskytují.

Práci uvedu definicí portrétní fotografie a stručným představením historie nejen portrétu, ale i fotografie jako takové. Historie je v této práci důležitá pro porovnání a zvýraznění rozdílu mezi tím, co bylo a tím, co je. Proto abych mohla mluvit o aktuální podobě a trendech, které většinou ovlivňují základní principy a pravidla, je potřeba znát základní teorii, která se s portrétní fotografií pojí. Představím tak základní dělení, aspekty, kompozici a principy, které se ve fotografii využívají. Tyto aspekty se pojí s technickou stránkou fotografie, kde popíši nejpoužívanější druhy fotoaparátů a možnosti, jaké fotografové dostávají v nastavení před samotným pořizováním fotografií. Vysvětlím i rozdělení objektivů, které k fotoaparátům neodmyslitelně patří. Nezapomenu představit některé z příslušenství pro portrét focený v exteriéru a v ateliéru. S fotografováním v ateliéru se pak pojí základní druhy svícení a příslušenství na ateliérová světla, která lépe pomáhají pochopit vlastnosti světla.

Po představení základů se přesunu k tomu, jakou podobu má aktuálně portrét a co jej ovlivňuje. Zhodnotím samotné fotografování na telefon, které je v poslední době často využívané a se kterým se pojí trendy, které se dostaly i do portrétní fotografie.

Do práce jsem se také rozhodla zakomponovat současné osobnosti portrétní fotografie, kde jsem vybrala dva světové a dva české autory, kteří jsou pro mě zajímavými a vystupují svými jedinečnými styly.

Na závěr teoretické části umístím editaci, která se s portrétní fotografií pojí. Rozsah a kvalita postprodukce se pojí s volbou formátu, do kterého jsou fotografie pořizovány, a proto padne řeč i na ně.

V praktické části poté aplikuji většinu teoretických poznatků, které vyústí v soubor čítajících patnáct fotografických portrétů, které pro mě definují současný vzhled portrétní fotografie. Cílem této práce je přiblížení portrétní fotografie a trendů, které tento žánr ovlivňují.

1 VÝVOJ PORTRÉTNÍ FOTOGRAFIE

1.1 Definice portrétní fotografie

Slovo „fotografie“ poprvé použil v roce 1839 John Herchel. Význam tohoto slova v překladu z řečtiny znamená „kresba světlem“, což je vystihující, protože bez světla by fotografie nemohla existovat. (Sejkot, 2017)

Portrét je známý především v umění, kde má za cíl zachytit podobu osoby nebo zvířete. Principem portrétní fotografie je tedy zachycení nějaké skutečnosti, jejíž cíl se pokaždé může lišit. Obecně však platí, že tvář a její výraz je na fotografii dominantní. (Scheufler, 2018)

1.2 Historie vzniku fotografie

Principy, podle kterých vzniká fotografický obraz, spočívá na některých přírodních zákonech, se kterými se každodenně setkáváme. (Hlaváč, 1987)

Hlavní vlastnost světla, na kterém stojí fotografie, popsal v 5. století př. n. l. čínský filozof Mo Ti. Na tomto jevu je založen princip camery obscury – dírková komora, která fungovala a funguje tak, že v přední stěně se vytvoří malý otvor, skrz který prochází paprsky světla. Díky vlastnostem světla, jsou objekty nacházející se před přední stěnou promítány na stěnu zadní. Bez použití objektivu je výsledný obraz neostrý, stranově a výškově převrácený. (Baatz, 2004)

Camera obscura byla lidem známa už dříve, avšak popsána byla až v roce 1485 ve spise Codex Atlanticus, jehož autorem je Leonardo da Vinci. Na svých počátcích tato dírková komora sloužila pouze umělcům jako pomůcka při kreslení. V průběhu 17. století se z dírkové komory stal malý skříňový aparát opatřený čočkami, do jehož vnitřku byla namontována zrcadla, která obracela obra a převáděla jej na skleněnou desku, jež se nacházela na horní straně přenosné skříně. Z té pak autor mohl obraz překreslit. (Baatz, 2004)

Za první dochovanou fotografii je považován snímek pohledu do dvora z roku 1826, který vytvořil Josef Nicéphore Niepce. Kvůli špatné citlivosti materiálu na světlo expozice tehdy trvala 8 hodin. Nosičem fotografie byla skleněná deska s přírodním asfaltem, který se účinkem světla utvrzuje a stává se nerozpustným v některých organických rozpouštědlech. Tato technika se nazývá heliografie a je nejstarší technikou, která však kvůli dlouhé době osvitů nenašla v praxi širší využití. (Smith, 2021)

V roce 1839 díky spolupráci Niepceho a Jeana Louise Mandé Daguerra vznikl první v praxi využitelný způsob zhotovování fotografií – daguerrotypie. Principem je využití halogenidů stříbra jako světlocitlivé látky. Nosičem byla kovová destička a obraz byl vyvoláván pomocí par rtuti. Tento proces byl představen v roce 1839, o rok později se díky přidání bromu zvýšila citlivost na světlo a tím se zkrátila doba osvitů. Tento proces odstartoval další vývoj fotografie. (Smith, 2021)

Fotografie po dlouho dobu byla pouze černobílá. Barevná fotografie na počátku svého vzniku stála před nelehkým úkolem získat si kritiky, kteří v ní neviděli uměleckou hodnotu. Původní účel barevné fotografie byl zamýšlený pro vědecké účely. Její popularitě napomohl až autochromatický proces vynalezený bratry Lumièry v roce 1903 a po něm diapozitivní filmy Kodachrome vyráběné firmou Kodak od roku 1936. (Smith, 2021) Výroba Kodachrome byla ukončena, z důvodu přesunu na digitální fotoaparáty, v roce 2007. Dnes už je barevná fotografie brána rovnocenně jako černobílá. (Sejkot, 2017)

Cestu digitální fotografii otevřel Steven Sasson, který v roce 1975 navrhl a zkonstruoval první digitální fotoaparát, který však veřejnost nezaujal. První komerčně vyráběný digitální fotoaparát byl od firmy Fuji, který byl veřejnosti představen v roce 1988. Pak už na trh přicházely profesionální fotoaparáty (1991), digitální zrcadlovky (1999), fotoaparáty v telefonu (2000) a dnes na trhu máme i bezzrcadlovky (2004). (Sejkot, 2017)

1.3 První fotografické portréty

Od chvíle, kdy fotografie přišla na svět, procházela rychlým a bouřlivým vývojem. Ať už byly její zájmy jakékoliv, od počátku se mezi nimi objevuje jedno velké téma – člověk (Mrázková, 1985). Mít a předávat svou podobiznu patří bezpochyby k základním potřebám. Obojímu po léta sloužilo umění v podobě malířství a sochařství. Tato díla však nikdy nebyla zcela pravdivým a věrným obrazem, naopak zpravidla vznikaly idealistické interpretace světa. (Baatz, 2004)

První fotografií, na které byl zachycen člověk, byl pohled na pařížský bulvár du Temple od Louise Daguerra z roku 1838. Z důvodu dlouhé expozice, která trvala více jak 10 minut, jsou na snímku zřetelné pouze dvě postavy, a to čistič bot a jeho zákazník. (Smith, 2021)

Vznik procesu daguerrotypie zrušil výsadní postavení malířského portrétu, stále však šlo o namáhavé sezení, kdy fotograf musel připevňovat hlavu svého modelu ke zvláštní podpěře, aby ji udržel v potřebné nehybnosti (Mrázková, 1985). Dobu nutnou k osvitů fotografického

materiálu zkrátil až postupný vývoj čoček a objektivů, který zároveň zvyšoval celkovou kvalitu portrétů (Smith, 2021).

Velkým krokem byl vynález vizitkové fotografie, za který se zasloužil Adnré Adolphe Eugéne Disdéri. Jeho úspěch stál na zmenšení fotografií na neobvyklý formát 6 × 9 cm. Zmenšení formátu vedlo k lepšímu využití materiálu negativů, protože se na jeden negativ, pomocí posuvného zařízení, mohlo zachytit více snímků – obvykle 8 až 12. Díky tomu se snížily náklady a tím i cena za fotografie. (Batz, 2004)

Účel portrétní fotografie na počátcích spočíval ve znázornění podoby a sociálního postavení portrétovaného. Tento přístup mezi prvními porušoval fotograf Nadar, který na fotografiích zachycoval aspekty povahy svých modelů a vyhýbal se tak škrobeným pózám starších snímků. Další průkopnicí v přístupu k fotografii jako k umělecké formě patřila Julia Margaret Cameron, která tvořila portréty upřednostňující uměleckou a duchovní podstatu před technickou správností. (Smith, 2021)

Stejně jako v jiném uměleckém odvětví se i fotografie vyvíjela, podle trendů a stylů dané doby. Na počátcích byli piktorialisté, kteří opouštěli od dokumentární funkce a začali vytvářet v ateliérech umělý svět. Jejich ideálem byla fotografie, která vypadala přesně jako malba. (Mrázková, 1985) Od tohoto směru se začalo ustupovat po roce 1910, kdy na scénu přišel modernismus (Batz, 2004).

V 80. letech 19. století fotografie dosáhla jednoduchosti důležité pro její všeobecné rozšíření (Batz, 2004). V roce 1888 George Eastman představil první praktický příruční fotoaparát, od firmy Kodak. Do té doby byla fotografie a portrétování téměř výhradně v rukou profesionálních fotografů. Příruční fotoaparát ale vše změnil, stal se přístupným široké veřejnosti, která tak dostala možnost zachycovat významné okamžiky. Začaly vznikat fotografie přátel a rodinných příslušníků, změnil se cíl fotografických portrétů, které přestaly být formální a stylizované. Úsilí bylo zaměřeno na zachycení okamžiku v čase, nikoli na portrét odrážející věrně celkový vzhled dané osoby. (Jenkinson, 2011)

Dnes je portrétní fotografie na svém vrcholu. Stala se běžnou záležitostí našich životů. Popularita vzrostla nejen díky přístupnosti k fotografické technice a zlepšení kvality fotoaparátu u mobilních telefonů, ale i díky sociálním sítím, kde například trend selfie rozjel portrétovou mánii. (Smith, 2021)

2 ZÁKLADNÍ DĚLENÍ PORTRÉTNÍ FOTOGRAFIE

Portrétní fotografie se dá dělit mnoha způsoby. Základní rozdělení je určeno velikostí záběru, natočením portrétovaného, počtem zachycovaných osob a žánrem (cílem) samotného portréту.

2.1 Dělení podle druhu záběru

Při fotografování portrétů se využívá různých úhlů. Fotografie zachycené napřímo se využívají zejména na identifikační portréty nebo v případě symetrických rysů. Přímý úhel záběru zploští obličejové rysy a výsledkem je nelichotivý portrét. Z toho důvodu se využívá různého natočení od lehkého 7/8 až po otočení o 90° tedy profil. Dojde tak ke zvýraznění předností a fotografie bude zajímavější. (Freeman, 2013)

2.2 Dělení podle počtu zobrazovaných

Portrét se dá rozdělit i podle počtu zachycovaných osob. Jedná se o portrét, kdy je zachycována jedna osoba, dále dvojportrét zachycující dvě osoby a skupinová fotografie, která zachycuje více tří a více osob. (Scheufler, 2018)

U portréту s větším počtem osob celkově platí, že osoby mají mezi sebou nějaký vztah. Úkolem fotografa je tento vztah vyjádřit pomocí póz a výrazů. Nesmí u toho však zapomenout na základní technická pravidla portréту jako je ostrost a zřetelnost – všechny osoby musí být vidět. (Adler, 2022)

2.3 Dělení podle žánru

- **Business portrét** – jinak také manažerský nebo profesní. Jedná se o profesní vystižení osoby, kdy portrét je formální, pečlivě nasvícený, bez hlubšího emočního zkreslení. Důraz je kladen na výstižnost – volí se prostředí a oblečení odpovídající profesi. Součástí fotografie je často i logo firmy, celkový výsledek je pak „čistý“, vyretušovaný. Na podobném principu funguje i politický portrét.
- **Charakterový portrét** – cílem je zachytit vnitřní osobnost člověka. Hlavní definicí tohoto žánru je pravdivost. Snahou je zachytit člověka, takový, jaký opravdu je, bez přikreslování – pokud je našim cílem zachytit strhaného horníka v dole, volíme prostředí a doplňky, které náročnost jeho práce podtrhují. Musí tomuto příběhu odpovídat tvář i oblečení, člověk tedy nemůže být zachycen ve vyžehlené čisté košili.

- **Identifikační portrét** – jedná se o informační portrét, který se využívá na doklady a dokumenty (víza, občanské průkazy, ...). Do fotografie nejsou zahrnuty emoce, tvář má neutrální, přirozený výraz, pozadí i způsob svícení je neutrální, tak aby nebyly ovlivněny charakteristické rysy daného člověka, zároveň nejsou ani nijak zvýrazněny. Snímek je pořízen zepředu a tak, aby splňoval požadavky pro daný dokument.
- **Dokumentární portrét** – je reálné zachycování člověka v delším časovém období. Výsledkem je pak soubor, ztvárňující nějaký příběh nebo předávající informaci.
- **Reportážní portrét** – od dokumentárního portrétu se liší délkou zachycování. Reportážní portrét je zachycen v krátkém časovém období – při nějaké akci. Je součástí fotožurnalistiky.
- **Akt** – jedná se o umělecké zachycení nahého těla. Cílem je estetický zážitek pro vzdělaného diváka, usměrňuje vztah k nahému tělu od vulgární sexuality k estetické reakci. Odlehčenou verzí je poloakt, kde je nahé tělo částečně zahaleno.
- **Reklamní portrét** – do tohoto žánru se dají zařadit portréty typu fashion, beauty, kdy ne vždy fotografie vzniká pro reklamní účely, avšak jsou zde doplňky, které jsou stejně nebo dokonce více důležité jako člověk, který tyto doplňky využívá.
- **Autopotrét** – jedná se o zachycení sebe sama. Autor je zároveň modelem. S příchodem smartphonů je nejčastějším autopotrétém tzv. selfie, tedy fotografie pořízena přední kamerou.
- **Fine art** – zobrazení subjektivního pohledu fotografa, jde o naplňování jeho kreativní vize. Vytvářeno především pro estetické hodnoty. (Doležal, 2020)

3 DŮLEŽITÉ ASPEKTY A KOMPOZICE PORTRÉTNÍ FOTOGRAFIE

3.1 Expoziční trojúhelník

Vzhled každé fotografie ovlivňují primárně tři hodnoty – expoziční čas, clona a citlivost. Tyto parametry se označují jako expoziční trojúhelník. Základem každé dobré fotografie je rovnováha těchto hodnot, které ovlivňují množství světla dopadajícího, v digitálním fotoaparátu, na snímač. Pokud nejsou v rovnováze dochází na fotografii k přeexpozici (přesvětlení, přepalům) nebo podexpozici (tmavá fotografie). (Lukeš, 2022)

3.1.1 Expoziční čas

Expoziční čas neboli doba osvitů ovlivňuje dobu otevření závěrky – po jak dlouhou dobu bude na snímač dopadat světlo. Nejdelší nastavitelný čas osvitů je 30 sekund a nejkratší 1/4000 sekundy, u některých fotoaparátů je rozsah i po kratší expoziční časy. Možnost nastavování doby osvitů se využívá nejvíce při zachycování pohybu, kdy krátké časy pohyb zmrazí. (Lukeš, 2022)

3.1.2 Clona

Clona je nástroj fotoaparátu omezující množství světla dopadající na snímač. Obvykle je součástí objektivu a tvoří ji tenké kovové lamely, které svým pohybem mění velikost otvoru a tím i proud procházejícího světla. Velikost tohoto otvoru se značí f-číslem a platí, že čím vyšší číslo tím menší otvor a tím větší hloubka ostrosti. (Sejkot, 2017) Na clonu se klade priorita při fotografování portrétů, kdy malá hloubka ostrosti, která má za výsledek rozostřené pozadí, zpříjemňuje fotografii nebo krajin kde je naopak potřeba co největší hloubky ostrosti (Lukeš, 2022).

3.1.2.1 Hloubka ostrosti

Hloubka ostrosti je dána kombinací ohniskové vzdálenosti objektivu, použitého clonového čísla, velikosti snímače a vzdálenosti fotoaparátu od fotografované scény (Láb, 2021). Její ovlivňování je jeden z důvodů využívání nastavení clony, fotografii dodává výtvarný rozměr a pomocí ostrosti zvýrazňuje nebo potlačuje objekty na snímku.

3.1.3 Citlivost

Citlivost neboli ISO je veličina, která určuje, jak moc citlivý bude snímač na světlo neboli jak moc světlý snímek bude. Dříve tato hodnota nepatřila do expozičního trojúhelníku, protože byla

pevně dána citlivostí filmu, dnes si ji však před každou fotografií můžeme změnit. (Lukeš, 2022) Platí, že čím větší číslo, tím větší citlivost a míra digitálního šumu (zrnitosti) na fotografii (Sejkot, 2017). Přítomnost tohoto šumu na fotografii snižuje její obrazovou kvalitu, a proto se fotografové vyhýbají extrémním hodnotám. U starších fotoaparátů byla hraniční citlivost ISO 400, dnešní snímače díky technickému pokroku zvládají fotografie s nízkou hladinou šumu i při hodnotách ISO 12 800. (Lukeš, 2022)

3.2 Kompozice

Kompozice neboli skladba je základem všech druhů umění. Jedná se o vědomou manipulaci autora s prvky v obraze, tak aby bylo výsledné dílo působivé. (Sejkot, 2017)

3.2.1 Pravidlo třetin

Základním a nejjednodušším pravidlem je pravidlo třetin. Toto pravidlo funguje na principu rozdělení snímku na třetiny jak vodorovně, tak svisle. (Siegel, 2009) Hlavní motiv je pak ideální umístit k vertikálám nebo horizontálám, místo do středu. Pro maximální upoutání očí diváka na důležitý objekt, se tento objekt umísťuje na jeden ze čtyř průsečíků, které tyto přímky vytvářejí. (Lukeš, 2022)

3.2.2 Zlatý řez

Dalším stylem komponování prvků v obraze je tzv. zlatý řez neboli Fibonacciho spirála, která se přirozeně nachází v přírodě (Lukeš, 2022). Navazuje na pravidlo třetin, kdy zlatý řez je založen na dělení úsečky, kdy poměr celé délky a delší části je stejný jako poměr delší části ke kratší. Tento poměr je $1 : 0,618$, což se přibližuje poměru $3 : 2$ a z toho důvodu je často nahrazován, již dříve zmíněným, třetinovým dělením. (Jenkinson, 2011)

3.2.3 Středová kompozice

Jedná se o umístění objektu na střed. Využívá se primárně pro čtvercový formát, který je založen principu symetrie. (Němcová, 2010)

3.3 Skladebné principy

Realita ve fotografii se dá zachytit pod jiným úhlem, než ji vidíme. Fotograf k tomu využívá různé vizuální podněty, kterými ovlivňuje výslednou fotografii. Vizuální podněty se dají označit jako skladebné principy, které se řadí ke kompozičním metodám. (Lukeš, 2022)

3.3.1 Princip role

- **Hlavní prvek** – nejdůležitější část obrazu, měl by jako první upoutat pozornost. Pokud je na fotografii více hlavních prvků může docházet k nepřehlednosti.
- **Vedlejší prvek** – vhodně podporuje a doplňuje informaci o hlavním prvku, avšak nepozměňuje scénu a nepřebírá hlavní roli.
- **Rušivý prvek** – na fotografii by se neměl nacházet, protože stahuje pozornost z hlavního prvku. Dá se mu předcházet při focení, popřípadě se odstraňuje v postprocesu.
- **Zmatečný prvek** – jedná se o nežádoucí prvek, který mění význam a smysl snímku. Pokud jej nelze odstranit, fotografie je nepoužitelná. (Skořepa, 2022)

3.3.2 Tonální kompozice

Jedná se o práci se světlem a stínem ve scéně jako s výrazovým prostředkem. Světlo přirozeně přitahuje pozornost diváka, proto by nejdůležitější prvek scény měl být umístěn tam, kde je světlo nejvýraznější. (Lukeš, 2022)

Stíny dodávají snímku plastičnost. Při práci s nimi je potřeba kontrolovat, zda nechtěným způsobem nepozměňují vzhled daného objektu. (Lukeš, 2022)

3.3.3 Barvy

Barvy jsou jeden ze základních výrazových prostředků ve fotografii, kde vytváří harmonii nebo disharmonii (Lukeš, 2022). Podle toho se rozlišuje několik principů založených na jejich použití:

- **Barevná harmonie** – použité barvy jsou sobě podobné, na barevném kruhu se nacházejí vedle sebe (žlutá, oranžová, hnědá).
- **Barevný kontrast** – může sloužit ke zvýraznění hlavního motivu, jedná se o barvy, které na barevném kruhu stojí naproti sobě (modrá – žlutá).
- **Barevná dominanta** – neboli akcent, jedná se o jednu barvu, která v obraze vyniká a zaujme oko diváka na první pohled. Tato barva se většinou nachází na neutrálním pozadí.
- **Monochromatické řešení** – spočívá v práci s jednou barvou v různé sytosti, jasu a odstínu. (Křížová, 2023a)

3.3.4 Tvary a linie

Do fotografie vnáší řád a harmonii, která se v některých případech záměrně narušuje. Pomocí tvaru a linií můžeme manipulovat se zrakem a pozorností diváka. Přímkami a liniemi vytváří dojem prostoru a mohou pomoci vést zrak diváka k hlavnímu prvku. (Lukeš, 2022)

3.3.5 Kontrast

Vzájemné postavení dvou nebo více dostatečně rozdílných prvků. Může se jednat o kontrast osob nebo předmětů (starý vs. mladý), barev, tonality. (Křížová, 2023b)

3.3.6 Pohybová neostrost

Primárním cílem většiny fotografů je ostrý snímek bez pohybové neostrosti. Nastávají však situace, kdy je pohybová neostrost do snímku účelně zakomponována. Výsledkem je pak dynamická fotografie s kontrastem mezi statickým a pohybujícím se objektem. (Lukeš, 2022)

3.4 Úhel pohledu

Úhel pohledu má vliv na zajímavost výsledného portréту. Nejčastější tendencí při fotografování je fotit z úrovně očí. Pro zajímavost fotografie se volí nadhled nebo pohled. Například při fotografování dětí snížení fotoaparátu na jejich úroveň portrét obzvláštní. (Peterson, 2021)

Volba úhlu pohledu rozhoduje i o charakteru portrétovaného. Může přidat nebo odebrat prestiž – pokud portrétovaného vyfotíme z podhledu dodá mu dojem nadřazenosti a důležitosti. (Freeman, 2013)

3.5 Orientace fotografie

U portrétu je nejčastějším formátem orientace na výšku, avšak není to vždy pravidlem. Orientace se podřizuje účelu, pokud portrét bude využit na obálku časopisu, bude se volit formát na výšku. Formát na šířku zvolíme tehdy, kdy chceme dát v potaz i prostředí, ve kterém fotografie vzniká. Méně obvyklý je čtvercový formát, který je náročný na kompozici, která musí být dokonale vyvážená. (Freeman, 2013)

3.6 Ostření

Ostrost je dalším důležitým aspektem fotografie, pokud naše snímky nejsou ostré, na zbytku nesejde. Každé odvětví má svá pravidla ohledně toho, co na výsledné fotografii má být ostré. U portrétu jsou hlavním prvkem oči. Pokud oči nejsou ostré, fotografie je nepoužitelná. Neostrosti očí se dnes umí vyvarovat technologie, kterými jsou fotoaparáty vybaveny.

Nejnovější technologií je tzv. „Eye Autofocus“, která využívá detekci obličeje k tomu, aby našla oko portrétované osoby a následně na něj zaostřila. (Kelby, 2021)

Pokud fotoaparát není vybaven technologií ostření na oči, využívá se ostření pomocí jednoho bodu, který namíříme na oko. Pomocí způsobu přenesení expozice, kdy přidržíme spoušť a posuneme fotoaparát v jedné rovině, pak měníme kompozici. (Travers, 2013)

Dalším nastavením pro způsob ostření je jednosnímkové ostření (ONE SHOT) a kontinuální ostření (AF-C, AI SERVO). Jednosnímkové ostření se při fotografování portrétu používá nejčastěji. Kontinuální ostření pak využijeme, pokud se nám objekt hýbe – např. sportovce. Tento režim zaručí ostrost určeného objektu jeho sledováním po dobu držení a domáčknutí spouště. (Lukeš, 2022)

3.7 Světlo

Světlo je nejsilnějším fotografickým nástrojem při práci s objektem. (Freeman, 2010) Podporuje význam a obsah snímku, vytváří dojem prostoru, modeluje objekty a fotografiím dodává atmosféru. Ve fotografické praxi se světlo dělí na umělé a přirozené. Přirozenými zdroji světla jsou slunce nebo měsíc. (Němcová, 2010) O umělém (studiovém) osvětlení je řeč v kapitole o technickém vybavení pro portrétní fotografii.

Dalším rozdělením světla, ať už umělých nebo přirozených, je na měkké a tvrdé. Tvrdým světlem se rozumí světlo kontrastní, ostré. Směr tohoto světla je zřetelný, stejně jako hranice přechodu mezi světlem a stínem. Typickým zdrojem tohoto druhu světla je například reflektor a polední slunce. Naproti tomu měkké světlo je jemné, málo kontrastní, rozptýlené, s gradientním přechodem mezi světly a stíny. Jeho směr je neurčitý a nezvýrazňuje hrany, proto se využívá na prosvětlení stínů a zjemnění nedokonalostí v podobě vrásek. (Freeman, 2013)

Dále by se světla ještě dala rozdělit na hlavní a doplňková. Hlavním (klíčovým) světlem je většinou světlo s nejsilnějším zdrojem, jeho úkolem je vymezení kontur a vytvoření prostorové hloubky. Doplňkové světlo se pak využívá k ovlivňování kontrastu a prosvětlování. V podstatě je neviditelné, protože by nemělo vrhat stíny. Pro doplňkové světlo se většinou využívá světlo rozptýlené, které vzniká pomocí softboxu, deštníku nebo odrazné desky. (Jenkinson, 2011)

3.7.1 Druhy svícení

- **Ploché (přímé) svícení** – světlo je umístěné kolmo na fotografovanou osobu a dochází tak ke ztrátě stínů, což vede k ploché nelichotivé fotografii (Lukeš, 2022).

- **Boční svícení** – jedna polovina tváře je osvětlena, druhá je ve stínu, linie přechodu mezi světlem a stínem prochází středem tváře portrétovaného (Travers, 2013).
- **Rembrandtovo svícení** – styl, který na svých portrétech používal Rembrandt Harmenszoon van Rijn. Označuje se také jako trojúhelníkové svícení. Světlo směřuje shora z boku a na tváři dál od světla vytváří světelný trojúhelník, který se od oka zužuje směrem dolů.
- **Protisvětlo** – o tomto svícení se mluví jako o obrysovém. Světlo je umístěno za modelem a výsledkem je světelný obrys objektu, který pomáhá objekt oddělit od pozadí. Ve většině případu je používáno jako doplňkové světlo. (Lukeš, 2022)

4 TECHNICKÉ VYBAVENÍ PRO PORTRÉTNÍ FOTOGRAFII

4.1 Fotoaparát

Říká se, že fotoaparát není to, co dělá skvělé fotky, že záleží spíše na tom, kdo jej používá (Travers, 2013).

4.1.1 Dělení podle konstrukce

Volba fotoaparátu souvisí s cílem fotografování. U profesionálních, nejen portrétových fotografů, je jasnou volbou fotoaparát s výměnnými objektivy označující se jako zrcadlovka nebo bezzrcadlovka. Trendy dnešní doby nasvědčují tomu, že bezzrcadlovky přebírají vedení na trhu s fototechnikou a popularita zrcadlovek tak upadá. (Lukeš, 2022)

Rozdíly mezi zrcadlovkou a bezzrcadlovkou jsou, mimo konstrukce, založeny na preferencích uživatele. Hlavním konstrukčním rozdílem, už podle názvu, je obsah polopropustného zrcátka v těle fotoaparátu. Od toho se odvíjí i jejich velikost, kdy tělo zrcadlovek je masivnější, lépe tak sedí v ruce, naproti tomu tělo bezzrcadlovek je menší, lehčí a skladnější. Pro některé fotografy je výhodou zrcadlovek optický hledáček, skrze který pomocí zrcátka a pětibokého hranolu, vidíme fotografovanou scénu skrze objektiv v reálném čase. Bezzrcadlovky mají optický hledáček nahrazen elektronickým, v podstatě se jedná o malý displej ohraničený očníci. Obraz prochází objektivem na snímač přes procesor a následně je promítnutý v hledáčku, což má za důsledek pomalejší přenos reálného obrazu. Dochází tak k rozdílu mezi realitou a fotografovanou scénou. (Lukeš, 2022) Pro někoho hlavní výhodou elektronického hledáčku je funkce simulace nastavené expozice, která umožňuje vidět scénu s nastavenými parametry, tedy přesně tak, jak výsledný snímek bude vypadat. Mimo to, bezzrcadlovky celkově nabízí více ostřících bodů včetně automatické detekce postav, očí a dopravních prostředků. Tato technologie výrazně zjednodušuje práci nejen portrétovým fotografům. (Lukeš, 2023)

4.1.2 Dělení podle velikosti snímače

Parametrem, podle kterého se dále dá rozlišovat fotoaparát, je dělení podle velikosti snímače. Nejčastěji používanými snímači jsou snímače Advanced Photo System type-C (APS-C) a Full Frame. (Bouška a Lukeš, 2017)

Full Frame snímač je považován za nejvyšší metu mezi profesionálními fotografy. Tento snímač má podobnou velikost jako kinofilmové políčko – tedy kolem 35 × 24 mm. Umožňuje fotit ve

větším rozlišení a použití vyšší citlivosti s menším šumem, který vzniká při vysokých hodnotách ISO. (Travers, 2013)

Snímač typu APS-C je nejrozšířenějším typem u zrcadlovek a bezzrcadlovek. Nevýhodou tohoto čipu je takzvaný crop faktor (násobitel ohniskové vzdálenosti). Jeho hodnota se většinou pohybuje v rozmezí 1,5 a 1,6. V praxi to znamená, že při využití objektivu na fotoaparát se snímačem APS-C bude výsledná ohnisková vzdálenost tolikrát větší než při použití fotoaparátu s full frame čipem. (Travers, 2013)

4.1.3 Nastavení fotoaparátu

4.1.3.1 Režimy fotoaparátu

- **Automatický režim (AUTO)** – jedná se o plně automatický režim, kdy fotoaparát nastavuje všechny hodnoty podle svého výpočtu, sám i určí, zda použije interní blesk či nikoliv. Tento režim je pro úplné začátečníky.
- **Scénické režimy (SCN)** – souhrnný pojem pro jednotlivé režimy sport, makro, krajina, portrét a noční portrét. Stále se jedná o automatický režim, který je určen pro začátečníky.
- **Programová automatika (P)** – automatický režim, který se od plně automatického režimu liší možností nastavení hodnoty citlivosti ISO, vyvážení bílé barvy, kompenzace expozice. Tento režim je stále z velké části automatický a v praxi mezi profesionály se nevyužívá. (Lukeš, 2022)
- **Manuální režim (M)** – v tomto režimu, jsou všechny možná nastavení fotoaparátu v rukou fotografa, je nutný při fotografování se zábleskovými světly, kdy fotoaparát neumí změřit intenzitu zábleskových světel.
- **Priorita clony (Av/A)** – poloautomatický režim, při kterém nastavujeme velikost clony a citlivost. Rychlost závěrky fotoaparát dopočítá tak, aby fotografie byla správně naexponovaná. Režim se využívá tam, kde chceme mít pod kontrolou hloubku ostrosti primárně tedy u portrétní a krajinářské fotografie.
- **Priorita času (Tv/S)** – také se jedná o poloautomatický režim, u kterého nastavujeme rychlost závěrky a citlivost. Využívá se při fotografování sportu, kde potřebujeme mít pod kontrolou pohyb. (Sejkot, 2017)

4.1.3.2 Měřicí režimy

I když moderní zrcadlovky jsou vybaveny inteligentním systémem na měření světla, v praxi nastávají situace, kdy se na tento systém nedá spolehnout a vede k nesprávné expozici. Většina zrcadlovek je tak vybavena měřicími režimy, které fotograf mění podle svého cíle. (Travers, 2013)

- **Poměrové měření** – tento režim je většinou nastaven jako výchozí. Způsob měření světla v tomto případě spočívá v měření intenzity světla na různých místech, výsledky zkombinuje a nastaví nejvíce vhodné hodnoty pro danou fotografii.
- **Celoplošné měření se zdůrazněným středem** – měří celou scénu, ale klade důraz na menší části uprostřed rámečku fotografie.
- **Bodové měření** – je nejpresnějším z měřících režimů, protože se zaměřuje na velmi malou konkrétní část záběrů. Ideální pro expozici pleťových tónů nebo portrétů s vysokým kontrastem např. při využití protisvětla. (Travers, 2013)

4.2 Objektiv

Kromě fotoaparátu má velký podíl na kvalitě fotografie i objektiv. Jedná se o válec složený z optických čoček, clony a někdy i zrcadel. Parametry, které se u objektivů řeší jsou ohnisková vzdálenost a světelnost. (Lukeš, 2022)

Ohnisková vzdálenost určuje zorné pole, které budeme schopni objektivem zachytit. Čím menší ohnisková vzdálenost, tím větší zorné pole, zvýraznění vzdálenosti a vznik zkreslení. (Lukeš, 2022) Zkreslení se u portrétu projevuje změnou proporcí modelu. To může vést až k nelichotivé deformaci. Naproti tomu objektivy s dlouhou ohniskovou vzdáleností mají menší zorné pole a perspektivu stlačují. (Adler, 2022)

Světelnost pak určuje maximální hodnotu otevření clony, tedy maximální množství světla, které je objektiv schopen propustit na snímač (Lukeš, 2022).

4.2.1 Objektivy s proměnnou ohniskovou vzdáleností

Objektivy s proměnnou ohniskovou vzdáleností nebo také zoom objektivy fotografové mohou využívat zhruba posledních 60 let, předtím byly dostupné pouze objektivy s pevným ohniskem (Lukeš, 2022).

Jejich výhoda spočívá v univerzálnosti, protože fotografové nejsou ovlivněni jednou ohniskovou vzdáleností, ale mají k dispozici celou škálu ohnisek, závislou na rozsahu daného

objektivu. Nevýhodou pak často bývá nízká světelnost a výskyt optických vad, které vznikají při průchodu světla mnoha optickými členy. (Lukeš, 2022)

V této kategorii jsou za portrétní objektivy považovány teleobjektivy – dlouhé objektivy s ohniskovou vzdáleností od 70 mm (konkrétně objektiv 70-200 mm). Díky svým vlastnostem a kompresi při přiblížení dodávají portrétům lichotivý vzhled. (Kelby, 2021)

4.2.2 Objektivy s pevnou ohniskovou vzdáleností

Objektivy s pevnou ohniskovou vzdáleností jsou obecně považovány za kvalitnější. Jejich výhoda spočívá ve vysoké světelnosti, kterou zajišťuje na pevně složená soustava, sestavená tak, aby světlo při průchodu objektivem na snímač ztratilo co nejméně ze své intenzity. Další výhodou je kresba objektivu, která má za výsledek přenesení a precizní vykreslení detailů na snímač. Díky těmto vlastnostem jsou velmi využívány v technické a portrétní fotografii. (Lukeš, 2022)

Nevýhodou pro některé uživatele je neměnná ohnisková vzdálenost, u které je potřeba, při změně výřezu, fyzického posunu fotografa (Kelby, 2021).

Z objektivů s pevnou ohniskovou vzdáleností jsou pro portrétní fotografii využívány ty, které mají nejmenší zkreslení a vysokou světelnost. Jedná se tedy o objektivy s ohniskovou vzdáleností od 85 mm výše. (Adler, 2022)

4.2.3 Ostření

Na objektivu také nastavujeme způsob ostření, zda bude automatické nebo manuální (ruční). Manuální ostření je používáno od počátku fotografie. Zaostrování probíhá pohybem zaostrovacího prstence na objektivu. (Lukeš, 2022)

Automatické ostření funguje na principu komunikace objektivu s tělem fotoaparátu, kdy fotoaparát při namáčknutí spouště zaostrí na místo, kam míří zaostrovací bod (Lukeš, 2022).

4.3 Další vybavení

4.3.1 Studiová světla

Světlo, jak už bylo psáno dříve, je významnou součástí fotografie. Hlavní dělení je na přirozené a umělé světlo. Přirozené světlo můžeme ovlivnit pouze jeho odražením nebo propuštěním přes materiál, proto se ve fotografii využívá studiových světel, u kterých můžeme ovlivňovat jejich charakter a směr. (Lukeš, 2022)

Studiová (umělá) světla dělíme na záblesková a stálá. Stálá světla dříve byla tvořena silnou žárovkou, dnes je však nahrazují LED diody, které jsou úspornější a nevydávají teplo. Záblesková světla jsou pak složena z pilotní žárovky a zábleskové výbojky. Pilotní žárovka se chová stejně jako stálé světlo a jejím úkolem je znázornit dopad záblesku, který vydá výbojka po aktivaci pomocí odpalovače umístěném na fotoaparátu, při zmáčknutí spouště. (Lukeš, 2022)

Při využívání zábleskových světél, je potřeba změřit jejich intenzitu a zvolit nastavení fotoaparátu pro správnou expozici. Zábleskové světlo je silnější, než světla stálá, a proto je na něj potřeba jiného nastavení. (Travers, 2013)

Záblesk vycházející při zmáčknutí spouště, nejsou starší fotoaparáty schopny změřit. Na změření intenzity dopadajícího světla se tak využívá ruční expozimetr, který vyhodnotí, jaké expoziční hodnoty je vhodné nastavit. U novějších fotoaparátů je vestavěný měřicí systém, který umí vyhodnotit odražené světlo a díky tomu vypočítá správné nastavení. (Travers, 2013)

4.3.1.1 Světelné modifikátory

Světelnými modifikátory se rozumí nástavce, měnící charakter světla. Nasazují se přímo na světelný zdroj.

- **Reflektor** – patří k základním nástavcům pro světla, jedná se o parabolický plechový cylindr s různou velikostí průměru. Jeho konstrukce vytváří ostré stíny, proto je vzniklé světlo považováno za tvrdé. Platí, že čím blíže k prvku, tím tvrdší stíny a užší kužel světla.
- **Klapky** – jedná se o příslušenství pro reflektory. Jak už označení vypovídá, jde o nástavec složený z klapek, které se dají přivírat a tím korigovat poloměr světla, jehož charakter však nemění.
- **Beauty dish** – reflektor, který se od toho klasického liší konstrukcí, která směřuje světlo do ohniska. Má větší parabolu než reflektor, výsledné světlo je poměrně tvrdé a rychle přechází do stínu, osvětluje se tím tak pouze konkrétní část scény. Nejčastější využití je pro portrétní a módní fotografii.
- **Komínek** – ne moc často používaný adaptér, na rozdíl od ostatních se zužuje. Jeho tvar by se dal přirovnat ke trychtýři. Díky malému otvoru je světlo tvrdé a tvoří malý kruh. Využívá se u portrétů, v produktové a reklamní fotografii. (Lukeš, 2022)
- **Softbox** – nástavec z textilu, který má za úkol rozptýlit (změkčit) světlo. Většinou je obdélníkového nebo čtvercového tvaru, s různou velikostí. Z vnější strany je potažen

černým neprůhledným materiálem, který zabraňuje vstupu světla do objektivu (vytvářel by odlesky). Vevnitř se nachází odrazná stříbrná plocha, celý otvor je pak překryt průsvitnou textilií, přes kterou světlo prochází. (Siegel, 2009) Výsledkem je měkké světlo, které netvoří ostré přechody mezi stínem a světlem (Lukeš, 2022).

- **Octabox** – druh softboxu, který má stejné vlastnosti, liší se akorát tvarem, který tvoří mnohoúhelník. Existují ještě speciální octaboxy, které jsou hlubší. Označují se jako deep box a využívají se primárně k fotografování portrétů, kterým dodávají plastičnost.
- **Stripbox** – další druh softboxu lišící se pouze svým tvarem. Má podlouhlý obdélníkový tvar, který je využíván při fotografování postav nebo produktů jako je sklo nebo kov, kterým tvoří světelné pruhy po hranách.
- **Deštník** – vlastnostmi podobný octaboxu a tvarově stejný jako klasický deštník. Existují dva typy – jeden je potažen propustnou látkou a světlo prochází skrze ni nebo je potažen černou textilií, která má vevnitř odraznou plochu. V tomto případě světlo míří od scény, dovnitř deštníku a odráží se. (Lukeš, 2022)
- **Voština** – doplněk, který se umísťuje na jednotlivé modifikátory světla. Má strukturu včelí plástve nebo mřížky. Jejím použitím dochází k lepšímu usměrnění světla. Účinek závisí na hustotě a hloubce mřížky. (Jenkinson, 2011)

4.3.2 Blesky

Fotografický blesk se využívá k nasvícení scény. Existují dva typy blesků – interní (vestavěný) a externí (přídavný).

Interní blesk je součástí konstrukce těla fotoaparátu. V praxi ho však profesionál nevyužívá a u pokročilejších fotoaparátů dokonce chybí. K jeho nevyužívání vede hned několik důvodů – prostor, ze kterého vychází záblesk je malý a platí, že čím menší otvor, tím ostřejší světlo. Dalším důvodem je nevhodné umístění, které je přímo nad objektivem a míří přímo před sebe. Kvůli tomuto umístění vzniká efekt červených očí a objekty na fotografii ztrácí plastičnost. (Kelby, 2021)

Naproti tomu externí blesk má mnoho výhod jako je vyšší a ovladatelný výkon, možnost ovlivnit vlastnosti a směr světla, což předchází vzniku červených očí. Externí blesk nemusí být umístěn na těle fotoaparátu. Otevírá se tak možnost umístit blesk na stativ a pracovat s ním jako se studiovými světly. (Lukeš, 2022)

4.3.3 Odrazné desky

Odrazná deska se využívá k osvětlení scény a usměrnění světla. Funguje na principu odrazu nebo pohlcení světla. Většinou se jedná o kruhovou konstrukci, která je pokryta odraznou tkaninou. Povrch je stříbrný, zlatý, bílý nebo černý. V závislosti na barvě se mění intenzita a zbarvení odražené světla. (Lukeš, 2022)

Nejčastější typ je kruhová odrazná deska tzv. 5v1, kterou tvoří stříbrná, zlatá, bílá a černá část. Stříbrná odráží spolu se zlatou nejvíce světla. Odražené světlo se liší akorát barevností, kdy zlatá světlo zbarví do teplých odstínů a stříbrná do studených. (Kelby, 2021)

Bílá strana, která tvoří jádro tohoto typu desky, se dá použít buď na jemný odraz nebo jako softbox – světlo projde látkou a tím se stane měkčí. Na fotografii pak nebudou tvrdé přechody mezi stíny. (Kelby, 2021)

Černá strana pak světlo naopak pohlcuje. Využívá se na prohloubení stínů nebo ztmavení příliš světlých částí. (Kelby, 2021)

I přes multifunkčnost, kterou odrazné desky disponují, nejsou dnes, kvůli rozvinutosti editačních programů, tolik využívány jako dříve (Peterson, 2021).

5 PORTRÉTNÍ FOTOGRAFIE V DNEŠNÍ DOBĚ

Vývoj doby ovlivňuje každé odvětví, včetně toho fotografického, které prošlo obrovskou změnou – z celuloidového filmu je dnes fotografie binárním kódem (Bláha, 2022).

Současný stav fotografie je definovaný digitalizací a online prostředím s možností okamžitého sdílení. Fotografické médium je aktuálně na vrcholu svého rozvoje, nikdy ho nepoužívalo více lidí, než je tomu dnes. Podstata tohoto média je dnes postavena na softwarových algoritmech, díky kterým fotografie vznikají, jsou zpracovávány, distribuovány a zobrazovány. (Láb, 2021) Tento stav je mnoha teoretiky nazýván jako postdigitální fotografie (Bláha, 2022).

5.1 Fotografování na mobilní telefon

Chytré telefony nahradily kompaktní fotoaparáty a dnes se již kvalitou obrazového záznamu vyrovnají i nižším kategoriím profesionálních fotoaparátů. Na telefony dnes vznikají rodinné fotografie, zachycují se každodenní bezvýznamnosti stejně jako vznikají filmy a reklamy. (Láb, 2021)

Využití telefonu jako fotografického zařízení s sebou nese mnoho výhod – je malý, máme ho stále u sebe, je jednoduchý na ovládání a zároveň otevírá možnost okamžité úpravy a sdílení vzniklých fotografií. Náklady a zjednodušení celého procesu vzniku fotografie způsobilo obrovský boom v oblasti pořizování fotografií. (Láb, 2021)

Při fotografování portrétů pomocí telefonu stále platí stejná pravidla jako při fotografování na profesionální fotoaparát (Peterson, 2021). Oproti fotoaparátu telefony disponují nevýhodou spojenou s jeho technickou stránkou, která nám neumožňuje pracovat s hloubkou ostrosti. Telefony mají pevně dané clonové číslo a kvůli malému snímacímu čipu, až na extrémní detaily, je na fotografii proostřená celá scéna. Tento problém obchází software telefonů, který rozpozná objekt, definuje jeho okraje a pozadí digitálně rozostří požadovaným způsobem. (Láb, 2021) Vzniklé rozmazání není stejné jako to, které vzniká za použití objektivu a fotoaparátu, ale v některých situacích může pomoci zlepšení vzhledu fotografie. Tímto softwarem je dnes vybavena většina fotoaparátů a dá se najít pod režim „Portrét“. (Peterson, 2021)

5.2 Sociální sítě

V historii se portrétní fotografie používaly k propagaci filmových hvězd a jejich zdánlivě oslnivého života a staly se základem módního průmyslu. Dnes jsou každodenní realitou sociálních médií, které změnily celkový pohled na fotografii. (Smith, 2021) Fotografie ze

sociálních sítí ukazují, jak tato média zavádějí nový typ portrétů, které jsou zároveň intimní i veřejné (Jenkinson, 2011).

Většina fotografií pořízených pro účely sociálních sítí ztrácí uměleckou funkci (Jurgenson, 2022). Amatérští fotografové dostávají prostor zveřejňovat své fotografie vedle profesionálů. Tím se stírá hranice a zároveň legitimita profesionálních fotografů. (Zylinska, 2023)

Někteří lidé se domnívají, že sociální sítě znehodnotila fotografii jako uměleckou formu, jiní k tomu mají opačný postoj. Pravdou je, že jsou nejen skvělým zdrojem inspirace a nápadů, ale také fungují jako (bezplatný) způsob pro zviditelnění své práce. (Hannon, 2021)

5.2.1 Selfie

Selfie, výraz, který byl poprvé použit v roce 2002 a od té doby se stal označením pro nejrozšířenější podobu autoportrétu – zobrazení sebe sama reprezentující to, jak se člověk vidí nebo jak chce, aby ho viděli druzí (Scheufler, 2018). Popularita tohoto stylu fotografování vzrostla díky technologii chytrých telefonů a používání sociálních sítí (Smith, 2021). Přímé slovo selfie je v Oxfordském slovníku angličtiny vysvětleno jako „fotografie fotografující osoby (...) sdílená přes sociální média“ (Bláha, 2022).

Diskuze o tomto stylu fotografování otevřela téma narcismu, jehož příkladem je kniha od Kim Kardashian *Selfish* (2015), která obsahuje 325 stránek autoportrétů (Smith, 2021).

5.3 Trendy

Ve fotografii se rozvíjí nové styly rychleji než v jiných uměleckých odvětvích (Freeman, 2010). Udavači trendů poslední doby se staly především digitální technologie a sociální sítě, které fotografii zcela změnilly (Hromádko, 2020).

5.3.1 Orientace

Fotografové upřednostňují formát na šířku v poměru stran 3 : 2, v portrétní fotografii pak převažují snímky ve stejném poměru orientované na výšku (Kristián, 2018). Nejčastěji vyskytující se trend však mění preference na orientaci snímku na výšku v poměrech 9 : 16 nebo 4 : 5. Tento trend je výsledkem rozmachu smartphonů a využívání sociálních sítí, kdy fotografie v aktuálně preferovaných formátech, zaberou nejvíce prostoru na displeji, které jsou přizpůsobeny zobrazování na telefonech. (Hromádko, 2020)

První sociální síť, která ovlivnila orientaci fotografií na výšku byl Snapchat, poté následovalo přidání Příběhu (Stories) na sociálních sítích Instagram, Messenger a Facebook (Losekoot, 2019).

S orientací fotografií na výšku přichází úskalí v podobě složitější kompozice. Při pořizování snímků vzniká buď mnohem více nebo méně negativního prostoru. Negativním prostorem se myslí prostor, který je prázdný. Pokud se s tímto prostorem účelně nepracuje, výsledné fotografie pak působí buď prázdně nebo příliš namačkaně, je tak kladen daleko větší důraz na kompozici. (Hromádko, 2020)

5.3.2 Barvy

Trendy se promítají i do využití barev a kontrastu. Aktuálně se opouští od náladových, málo barevných a kontrastních fotografií a přechází se na výraznější barvy s vyšším kontrastem. S vyšším kontrastem přichází i častější využívání tvrdého světla namísto měkkého. Stále platí, že ne vždy tvrdé světlo je vhodné a lichotivé pro danou scénu a osobu, jeho využití však dodává portrétům dramaticnost a originalitu. (Hromádko, 2020)

5.3.3 Nostalgie

Tento trend zahrnuje využívání starších fotografických technik, vybavení a vizuálních efektů napodobující dřívější fotografie. Do fotografií se přidává zrnitost a textura, viněta (ztmavování rohů fotografie). Edituje se i barevný nádech, který se pojí s kinofilmem. (Ivanova, 2024) Barvy jsou tlumené a desaturované, využívají se sépiové tóny nebo monochromatická schémata. Trend se vyhýbá ostrým stínům, světlo na fotografii je rozptýlené a měkké. (Chervinska, 2023)

5.3.4 Přirozenost

Tento trend se ve fotografii objevil už před několika lety a jeho oblíbenost stále roste. Přirozenost spočívá v upřímnosti – finální fotografie jsou upravovány a retušovány minimálně nebo vůbec. (Hromádko, 2020) Fotografové zpochybňují současné standardy krásy a využívají ty netradiční v podobě neobvyklých rysů, jizev nebo mateřských znamének. Zdůrazněním těchto odlišností se tak posouvá definice omezeného kulturního vnímání toho, co znamená být krásný. (Khrystyna, 2024)

5.3.5 Hyperrealismus

Ve fotografii se jedná o extrémní zachycení detailů, překračuje hranice toho, co lidské oko obvykle vnímá. Kromě práce s detaily hyperrealismus pracuje s neobvyklou kompozicí, která pro diváky znamená přehodnocování reality. (Khrystyna, 2024)

Cílem tohoto stylu je vytvoření realistických snímků, které působí autentičtěji než samotná skutečnost. Fotografie jsou tak pečlivě komponovány a pro jejich vznik se využívá pokročilé techniky v podobě fotoaparátu s vysokým rozlišením a speciálních objektivů. (Ivanova, 2024)

Každý detail a textura jsou precizně vykresleny a výsledkem jsou fotografie, které lze zaměnit za malby nebo digitální rendery (Ivanova, 2024).

5.3.6 Minimalismus

Minimalismus klade důraz na jednoduchost a jasné, čisté kompozice bez zbytečných prvků. Základy tohoto stylu stojí na filozofii „méně je více“. Soustředí se na kompozici a jemné barvy což zvýrazňuje důležitost objektu. (Khrystyna, 2024)

5.3.7 Umělá inteligence

Umělá inteligence je stále na vzestupu a dostává se i do fotografie (Chlebek, 2019). Jedná se o odvětví počítačové vědy zaměřující se na vývoj softwarů, které by ke svým výkonům za jiných okolností potřebovaly lidskou inteligenci. (Barták, 2023)

Ve fotografii zjednodušuje pracovní postupy a zvyšuje tvůrčí potenciál. Nástroje umělé inteligence sahají do možnosti nástrojů pro automatické úpravy obrazu, detekci objektů nebo generování scén. (Barták, 2023) Pomáhá fotografům realizovat vize, které by s tradičními technikami mohly být nedosažitelné. Zatím je vnímána jako nástroj, který lidskou kreativitu spíše posiluje, než nahrazuje. (Chervinska, 2023)

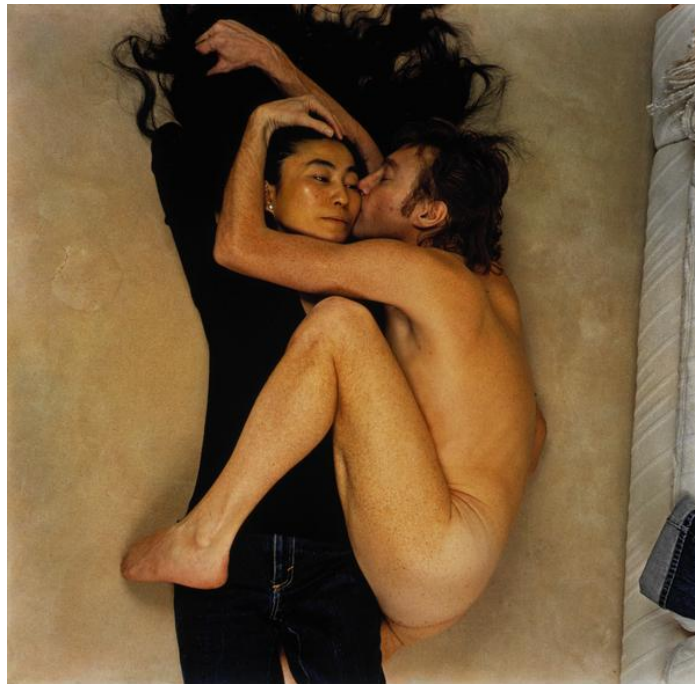
Samozřejmě existují obavy, že by umělá inteligence nahradila lidské fotografie, avšak fotografie pořízená člověkem nese jedinečnou uměleckou hodnotu stojící na lidských schopnostech a emocích (Khrystyna, 2023).

6 SOUČASNÉ OSOBNOSTI PORTRÉTNÍ FOTOGRAFIE

6.1 Annie Leibovitz

Annie Leibovitz je americká fotografka, která bývá označována za jednu z nejznámějších portrétních fotografek současnosti. Její tvorba obsahuje portréty celebrit i módní fotografie, pracovala pro časopis Rolling Stone, kde započala její kariéra. Fotografie byly mimo jiné otisknuty v časopisech jako je Vanity Fair nebo Vogue. (Leibovitz, 2019)

Mezi její nejznámější fotografii patří snímek intimního portrétu ležícího Johna Lennona s Yoko Ono, která vznikla pár hodin před jeho smrtí. Mimo jiné spolupracovala s osobnostmi jako je Arnold Schwarzenegger, George W. Bush, Nicole Kidman, Johnny Depp, Královna Alžběta II. (Leibovitz, 2019)

Obrázek 1: John Lennon and Yoko Ono Autor: Annie Leibovitz

6.2 Martin Schoeller

Další velmi významný portrétní fotograf narozený v Německu, ale již mnoho let žijící v New Yorku. Po svých studiích dokonce asistoval Annie Leibovitz, než se začal věnovat výhradně své fotografii. (Martin Schoeller, 2021)

Jeho nejznámější sérií je série zvaná „Close Up“, která obsahuje snímky pořízené z blízka, často prezentované v nadživotní velikosti, s přímým pohledem modelů. Takto jsou zachyceny tváře osobností jako je Angelina Jolie, Bill Clinton nebo třeba Barack Obama. (Martin Schoeller, 2021)

Obrázek 2: Barack Obama Autor: Martin Schoeller

6.3 Bára Prášilová

Bára Prášilová je česká konceptuální fotografka, výtvarnice a režisérka. Její fotografie jsou surrealistické pohybující se na hraně krásy a podivnosti mezi reálnými a fiktivními kulisami. Nespolehá se na postprodukcí, proto na svých snímcích pracuje se skutečnými rekvizitami a předměty. (Bara Prasilova, 2020)

Má za sebou mnoho úspěchů – dvakrát vyhrála ocenění fotografka roku v rámci Czech Grand Design, byla oceněna i v mezinárodních soutěžích jako je Hasselblad Master nebo Clio Awards. Některé z jejich snímků si vybrala Ikea, které prodávala v limitovaných edicích po celém světě. (Nosková, 2023)

Obrázek 3: *Untitled #1*, from the series *Evolve* Autor: Bára Prášilová

6.4 Dita Pepe

Česká fotografka zabývající se ve svých projektech ženou žijící v soudobé společnosti. Její nejznámější soubor, který vznikl v letech 1999–2014, nese název Autoportréty. Obsahem jsou inscenované fotografie poukazující na stěžejní roli zázemí v životě jednotlivce. V roce 2012 obdržela cenu Osobnost české fotografie, (Kubištová / Liessner, 2022)

Obrázek 4: Radomír; *Self Portraits with Men* Autor: Dita Pepe

7 ZÁKLADNÍ EDITACE

Pořád se mluví o tom jak Photoshop a sociální sítě změnili způsob, jakým se díváme na svět a na sebe, o tom, jak nerealistické obrázky upravených fotomodelek ničí generaci dospívajících dívek. Pravdou však je, že v umění se lidské tělo nikdy neportrétovalo realisticky. (Jenkinson, 2011)

Editace, postprodukce zkrátka zpracování fotografie je krok, který se ve fotografii dělal už od jeho vzniku. Za dob analogové fotografie zpracování probíhalo v temných fotokomorách, kde se fotografie vyvolávaly, ořezávaly, retušovaly a kolorovaly. Proces byl tehdy jiný, než jaký je dnes u digitální fotografie, která v tomto kroku umožňuje vyřešit nastavení, která při focení na analog muselo být dávno nastavené před zmáčknutím spouště. (Láb, 2021)

Celý proces zpracování snímků je individuální věc, vycházející z fotografova stylu (Gatcum, 2018). Bude vždy součástí fotografie, té portrétní především, avšak editace by měla pouze doladit celek a vyřešit problémy, kterým se nedalo předejít při samotném focení (Vořechová, 2022).

7.1 Formáty

Formát rozhoduje, v jakém rozsahu bude moci být prováděna editace fotografie. Na fotoaparátu je možné si nastavit dva formáty – RAW a JPEG nebo fotografování do obou těchto formátů najednou. (Gatcum, 2018)

7.1.1 RAW

Mezi fotografie je to nejčastěji využívaný formát. Umožňuje totiž široké rozhraní úprav, jako je úprava barev, kontrastu, tonality, ostrosti nebo třeba redukce šumu, v postprocesu. (Láb, 2021) Je to nekomprimovaný (bezztrátový) formát, který v sobě nese více informací a je tak možné obraz editovat bez ztráty kvality. (Lukeš, 2022)

Nevýhodou RAW formátu je velký datový objem, který zabírá místo nejen na paměťové kartě ale také na pevném disku počítače. Velký datový objem klade vyšší nároky na hardware a na rychlost zapisování paměťových karet. U tohoto formátu se nelze vyhnout kroku editace nebo minimálně exportu do kompatibilnějšího formátu jako je JPEG nebo TIFF. (Bouška a Lukeš, 2017)

7.1.2 JPEG

Jedná se o komprimovaný (ztrátový) formát. Při ukládání na paměťovou kartu dojde k obrazové úpravě zahrnující korekci jasu, kontrastu, barev, doostření a kompresi datového objemu. V tomto stylu ukládání spočívá zároveň i jeho výhoda, kdy je fotografie připravená k okamžitému sdílení. (Lukeš, 2022)

7.1.3 TIFF

Třetí typ souboru, se kterým se dá ve fotografii setkat, nedá se však nastavit na fotoaparátu. Jedná se o způsob uložení fotografie během editace. TIFF je nekomprimovaný soubor s velkým datovým objemem. Využívá se spíše k archivaci editovaných RAW formátů, ze kterého se pak dají vytvářet kopie ve formátu JPEG. (Gatcum, 2018)

7.1.3.1 Barevná hloubka

Barevná hloubka označuje množství barevných odstínů, které je daný formát schopný zachytit. Konkrétně formát JPEG pracuje s 8bitovou hloubkou, což znamená, že pro každý barevný kanál RGB (červená, zelená, modrá) je schopen zaznamenat 256 úrovní jasu. Naproti tomu formát RAW s 12bitovou nebo 14bitovou barevnou hloubkou může zachytit 4 096 nebo 16 384 úrovní jasu pro každou z barev. (Bouška, 2017)

7.2 Postup při editaci

Při zpracování jsou základními kroky ořez, korekce expozice, změna kontrastu, úprava barev, retuš, změna velikosti a doostření. Všechny tyto kroky se ideálně provádí v tomto konkrétním pořadí. (Gatcum, 2018)

7.2.1 Ořez

Ořez je jedním z nejzákladnějších kroků editace. Umožňuje zbavit se rušivých prvků a pomáhá zlepšit způsob předání myšlenky nebo zvýrazňuje hlavní prvek. Ovlivňuje způsob, jak divák vnímá výslednou fotografii. S výřezem pracujeme už při vzniku fotografie pomocí ohniskové vzdálenosti. Pro ořez platí pravidla, která předchází vzniku nehezkého snímku. (Adler, 2022)

U portrétní fotografie tato pravidla spočívají ve vyhnutí se ořezu fotografie v místech kloubů a širších částech těla, jako jsou boky nebo úroveň stehen, které pak působí širší, než ve skutečnosti jsou. Ořez v kloubech způsobuje dojem oddělení dané končetiny a stahuje divákovu pozornost. (Adler, 2022)

7.2.2 Korekce expozice

Jedná se o základní úpravu, ve které pracujeme s posuvníkem expozice, která zesvětluje nebo ztmavuje rovnoměrně celou fotografii. Součástí jsou i posuvníky na lokální úpravu světla a stínů, která spočívá na softwarové detekci těchto míst a následnou možnost přidávat nebo ubírat na intenzitě. (Bouška, 2017)

Při práci s posuvníkem na kontrast pak zvýrazňujeme rozdíly mezi tmavými a světlými místy, to má za výsledek vystoupení objektů z fotky a vytvoření plastičnosti (Jirásková, 2020).

7.2.3 Barevná tonalita

Jedná se o editaci barev, kdy pracujeme s vyvážením bílé, saturací, světlostí a odstínem jednotlivých barev, které individuálně můžeme upravovat.

7.2.3.1 Vyvážení bílé

Vyvážení bílé (White Balance, WB) je jinými slovy kompenzace barevné teploty (Lukeš, 2022). Princip zjednodušeně spočívá v tom, aby bílá byla skutečně bílá. Vyjadřuje se v Kelvinech (K). Čím nižší číslo (barevná teplota), tím je světlo červenější. Čím vyšší teplota chromatičnosti, tím více modrého záření. Teplota denního světla se pohybuje kolem 5 500 K. (Scheufler, 2018)

Možnost nastavení vyvážení je už před zmáčknutím spouště na fotoaparátu, kde jsou přednastavené režimy, které jsou přizpůsobeny různým světelným zdrojům – denní světlo, oblačno, stín, zářivka, žárovka, fotografický blesk. Na některých fotoaparátech je toto nastavení rozšířené o manuální nastavení, kde si fotograf nastaví určitou hodnotu v Kelvinech. (Bouška, 2017)

S vyvážením se dá pracovat i v editoru. Na výběr je zde ze stejného přednastavení jako ve fotoaparátu nebo pomocí kapátka, kterým klikneme na neutrální místo (bílé, šedé, černé). Editor pak barvy individuálně zkoriguje. Následná teplota se dá nastavit i ručně pomocí posuvníků. (Bouška, 2017)

7.2.4 Retuš

Pro portrétní fotografii důležitý krok, pomocí kterého se zbavíme nejen rušivých prvků, ale taky nedokonalostí pleti.

Nejčastějšími chybami u retuše jsou nepřirozené prvky na pleti a opakující se vzory, které vznikají po použití klonovacího razítka. Další chybou je nepřirozenost, která vzniká například u extrémně vybělených zubů nebo nepřirozeně vyhlazené pleti. (Bartek, 2024)

U portrétu je retuš primárně zaměřená na pleť, ovšem nezapomíná se i na další části, jako jsou vlasy nebo oblečení. Rozsáhlejší retuš těchto částí je velice náročná na to, aby výsledek vypadal přirozeně. (Bartek, 2024)

7.2.4.1 Retuš pleti

Hlavním cílem retuše pleti je odstranění vad dočasného charakteru jako jsou pupínky, kruhy pod očima a otlaky. Další retuš záleží na volbě a cíli daného portrétu. Fotoaparát obecně zaznamená více detailů, než rozezná lidské oko. Na fotografii tak vyniknou vady, kterých si člověk za normálních okolností nevšimne. Vzhledem k nehybnosti fotografii, má člověk příležitost fotografii pořádně prozkoumat, a tak si všimá více detailu, než by si všiml během reálné situace. Je však důležité to s retuší nepřehnat. (Bartek, 2024)

Retuš pleti prozradí zkušenosti člověka, který retuš prováděl. Čím zkušenější člověk je, tím je pleť přirozenější a sama retuš není patrná. Člověk, který s retuší nemá zkušenosti pokožku nepřirozeně vyhlazuje a často zapomíná na zbytek těla, které pak vypadá rozdílně. (Bartek, 2024)

7.2.4.2 Retuš prostředí

Jedná se o eliminaci rušivých prvků, která se nedala vyřešit na místě nebo byly při fotografování přehlédnuty. V interiéru se jedná o zásuvky, kabely a v exteriéru například o značky, auta, popelnice. (Bartek, 2024)

7.2.4.3 Retušovací nástroje

- **Klonovací razítko** – manuální nástroj, který je využíván na retuš specifických oblastí. Funguje na principu kopírování a přenesení vybrané oblasti na oblast, kterou chceme překrýt.
- **Bodový retušovací štětec** – nástroj automatického retušování, kdy našim jediným úkolem je nastavení průměru tohoto štětce a následné kliknutí na oblast, kterou chceme odstranit. Funguje na analýze okolního prostředí, na jehož základě, kterého program zvolí výsledný vzhled.
- **Záplata** – používá se na retuš větších stejnorodých ploch, jako je například obloha. Funguje tak, že se hrubě obkreslí část, kterou chceme vyretušovat a tento výběr poté přetáhneme na plochu kterou chceme do tohoto výběru zkopírovat. Software pak přenesou plochu dopraví na základě analýzy okolí.

- **Retušovací štětec** – jedná se o kombinaci klonovacího razítka a bodovým retušovacím štětcem. Výběr části, kterou chceme kopírovat děláme manuálně, avšak po vybrání plochy, na kterou chceme tento výběr aplikovat, program automaticky upraví výsledek, aby co nejvíce zapadl do daného okolí. (Gatcum, 2018)

7.2.5 Změna velikosti a doostření

Změna velikosti spočívá v nastavení rozměrů a rozlišení. Toto nastavení závisí na zamýšleném použití snímku, zda fotografii chceme vytisknout nebo sdílet na internet. Pokud fotografii budeme chtít tisknout rozměry budou individuální a nastavení rozlišení se doporučuje 300 dpi (Dots per Inch neboli počet obrazových bodů na palec), v případě použití na internet se volí rozlišené 72 dpi. (Gatcum, 2018)

Doostření vyžaduje většina snímků, protože fotoaparáty kvůli konstrukci snímáče fotografie změkčuje. Doostření je u každého snímku individuální. Při tomto procesu využíváme tři posuvníky – míra, poloměr a práh. Míra určuje, kolik kontrastu se má na hranách přidat, poloměr určuje rozsah účinku doostření (malý poloměr znamená přesné zostření na hranách, velký poloměr zostřuje i v širších okolích hran), práh pak stanovuje, jaký má být rozdíl mezi dvěma oblastmi, aby bylo možné je považovat za hrany. Při doostřování portrétu se zpravidla využívá nastavení většího poloměru a nižšího prahu. (Gatcum, 2018)

8 PRAKTICKÁ ČÁST

Jako praktickou část jsem zvolila nafotografování série portrétů, které z mého pohledu definují modernitu v portrétní fotografii, která je pro mě synonymem dnešní doby. Cílem série fotografií je aplikování některých z principů a trendů, které se v portrétní fotografii aktuálně vyskytují.

8.1 Přípravná část

8.1.1 Výběr stylu

V zadání je jednou z podmínek promítnutí aktuálních trendů, z toho důvodu se bude jednat spíše o módní portrét než třeba o charakteristický. Po delším přemýšlení, zda na fotografie aplikuji trend ostrého světla s výraznými outfit nebo půjdu cestou trendu minimalismu, jsem se rozhodla pro trend minimalismus a jednoduchosti, který obzvláštním vzhledově zajímavou modelkou, na které budou fotografie postaveny. Zajímavost a originalitu výsledných fotografií, pak podpořím prostředím, ve kterém budou vznikat.

8.1.2 Výběr místa

Při výběru lokality kladu důraz na rozmanitost místa, které mi umožňuje splnit můj původní plán a zároveň, v případě zkratu nebo nového nápadu, se od původního plánu odklonit. Mnohokrát se mi totiž stalo, že i přes vizualizaci a návštěvu místa, se mi ve výsledku moje původní myšlenka na místě v kombinaci s modelem nezamlouvala, a tak se z naplánované situace stala improvizace.

Volila jsem místa, která se nacházela v blízkém okolí a zároveň aby byla po architektonické stránce moderní a v neutrálních barvách.

Finální volba padla na dvě lokality:

- **Hvězdárna a planetárium Brno** – architektonicky zajímavé místo se zákoutími, v šedých (kovových) barvách.
- **The Campus Science Park Brno** – kancelářské centrum, kde se dá využít odrazů a linií.

8.1.3 Výběr modelky

Tato část za mě byla paradoxně asi nejnáročnější. Ve většině případů proces funguje přesně naopak a to tak, že vím, koho budu fotografovat a na základě osoby pak volím prostředí, ve kterém snímky budou vznikat.

Zde jsem měla vizi vzhledově zajímavé a krásné ženy, které bude sloušet trend přirozenosti a jednoduchosti – je zajímavá i bez výrazného make-upu a outfitu. Po projití všech žen v mém okolí a konzultaci s mojí kamarádkou jsem došla na Katarínu, která splňovala všechny mé požadavky. Oslovila jsem ji, zda by si našla čas a byla ochotná mi zapózovat pro tento soubor fotografií. Její odpověď byla kladná, a tak začala finální vizualizace.

8.1.4 Vizualizace

Ve finální vizualizaci většina fotografů kreslí různé návrhy a plánuje scény. Já moc talentu na kreslení nepochytila a pokud už scény nakreslím většinou jsem odrazena výsledkem, který kvůli mému anti talentu není reprezentovaný. Proto moje vizualizace probíhá v hlavě, případně si píšu heslovitě poznámky o daných scénách. Pokud je potřeba něco z vizualizace představit zúčastněným osobám, většinou hledám podobné fotografie na sociální síti Pinterest a ty poté ukazuji jako příklad. V tomto případě jsem potřebovala pouze fotografie na ukázkou outfitu a na vyjádření nálady v jaké chci, aby se výsledné snímky nesly.

Celkový vzhled modelky jsem chtěla zakládat na přirozenosti a jednoduchosti. Outfit jsem zvolila jednobarevný – černý, který bude působit slušně a zároveň se bude dát pracovat s jeho částmi a může se podpořit doplňky.

8.2 Realizace

8.2.1 Technické vybavení

Techniku (až na pevný objektiv) jsem si zapůjčila od firmy CEWE Fotolab. Důvodem bylo podpoření aktuálnosti nejen po vizuální ale i po technické stránce.

- **Canon RP** – bezzrcadlovka s full frame snímačem.
- **Canon 50 mm f/1.8 STM** – pevný objektiv využíváný na širokúhlejší záběry.
- **Canon RF 70–200 mm f/4 L IS USM** – objektiv s proměnnou ohniskovou vzdáleností, využíváný na detailnější záběry.
- **Adaptér EF-EOS R** – umožňuje využívat objektivy určené na zrcadlovky pro bezzrcadlovky. V mém případě jsem adaptér použila na 50mm objektiv.

8.2.2 Nastavení fotoaparátu

První věc, kterou jsem na fotoaparátu nastavila byl formát ukládání snímků – RAW. Důvodem byla plánovaná postprodukce, kde jsem věděla, že budu pracovat s tonalitou a odstíny barev, které budu muset sjednotit v rámci celého souboru fotografií. Nastavování ukládání fotografií

i do formátu JPEG pro mě postrádalo smysl, protože neupravené náhledy jsem neměla v plánu nikomu posílat a zároveň bylo zbytečné prodlužovat celý proces ukládání fotografií, které by ve výsledku jenom zabíraly místo na kartě.

Dalším krokem, který následoval, bylo přepnutí do režimu „Priorita clony“, kde jsem během fotografování měnila velikost clony podle potřeby a fotoaparát za mě dopočítával rychlost závěrky. Zároveň jsem nastavila hodnotu citlivost na ISO 100. Tato hodnota po celé fotografování zůstala nezměněná, protože focení probíhalo za slunečného dne a vyšší hodnota tak nebyla potřeba.

Změnila jsem i nastavení vyvážení bílé, z automatického na denní světlo. Je to krok, který dělám pro sebe, a to i přes to, že se scéna mění ze světla do stínu. Pomáhá mi to pak při postprodukcii s tím, jaká barevnost snímku mi přijde ideální.

Dále proběhla změna stylu ostření na jednobodové s použitím systému ostření na oko. Poté už jsem změnila pouze pořizování snímků na sériové, které mi pomáhalo se zachycením více okamžiků a póz po sobě, což mi ve výsledku otevřelo možnosti vybrat ty nejvíce přirozeně působící záběry.

8.2.3 Využití trendy a principy

- **Minimalismus** – primární trend, na kterém byla stavěná celá série fotografií. Výsledné fotografie jsou čisté a barevně jednoduché – dominují šedá, černá a béžová (pleťová) barva, které jsou při editaci podpořeny barevně teplým podtónem.
- **Přirozenost** – druhý trend, který byl využit a podle kterého jsem se řídila. Katarína tak byla bez make-upu s rozpuštěnými vlasy, které tuto přirozenost podtrhovaly.
- **Výškový formát** – u portrétu docela běžný, avšak není vždy samozřejmostí. Podřizovala jsem tomuto formátu kompozici a výřezy, aby nevznikalo příliš negativního prostoru nad hlavou. Poměr jsem u fotografií ponechala 2 : 3, protože primární účel není sdílení na sociální síť.
- **Linie, světla a stíny** – snímky jsou podpořeny pravidelnými liniemi, v některých případech je použita hra se světlem a stínem, které se na lokalitách přirozeně objevovaly.
- **Odraz** – v jedné ze sérií je využit i odraz od skla, který vynikal pod určitým úhlem.
- **Vedlejší prvky** – ty se na fotografiích nacházejí v podobě doplňků konkrétně se jedná o slunečních brýle, přehoz a sako.

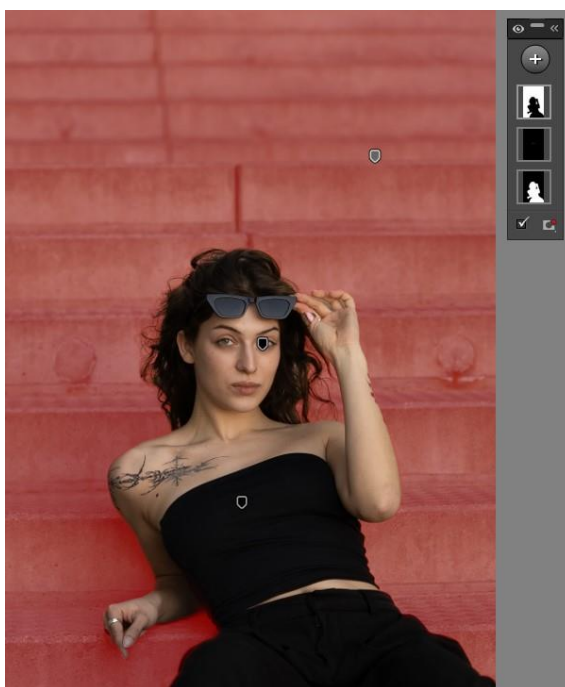
8.3 Postprodukce

Z celého focení vzniklo zhruba 500 fotografií, které jsem po přesunutí z SD karty do počítače, několikrát prošla a jejich počet zmenšila. V prvním kole jsem mazala fotografie, které na první pohled nebyly hezké – modelka mrkla, špatný výřez / kompozice nebo nelichotivá póza. V druhém kole jsem každou fotografii přibližovala, zda je správně zaostřená. Poté už následovalo porovnávání podobných fotografií a vybírání těch nejlepších, které následně byly upraveny.

Pro editaci fotografií jsem využila dva programy od firmy Adobe – Adobe Lightroom Classic a Adobe Photoshop 2024. V těchto programech snímky zpracovávám už od svých začátků, vyhovuje mi jejich rozhraní a propojení, které využívám.

8.3.1 Úpravy v Adobe Lightroom Classis

Tento program mi vyhovuje rozhraním, ve kterém můžu jednoduše editovat barevnost a tonalitu jednotlivých fotografií. Na snímcích z této série jsem pracovala s vyvážením bílé, světlý a stíny. Srovnávala jsem zde linie a selektivně upravovala určité části fotografie. K tomu mi velice napomáhala technologie AI, která je v tomto programu obsažena. AI umí vybrat, s velkou přesností osoby, pozadí nebo třeba nebe, které by člověk jindy musel vybírat zdlouhavým způsobem sám.

Obrázek 5: Výběr pozadí pomocí AI Autor: Klára Uhlířová

8.3.2 Úpravy v Adobe Photoshop 2024

Po úpravě barev a tonality v Ligthroomu fotografie otevírám ve Photoshopu, kde pokračuji s detailnějšími úpravami. V prvním kroku jsem fotografii ořízla v poměru 2 : 3 na výšku. Poté následovalo vytvoření nové vrstvy, ve které probíhala retuš. Ta se nejvíce promítla na pozadí, poté oblečení a následně obličej modelky, kde jsem ve většině případů odstraňovala vlasy a drobné nedokonalosti dočasného charakteru, které strhávaly pozornost.

Retušovací nástroje jsem využila všechny, které jsou možné. Vždy záleželo na dané situaci, ale obecně nejvíce používaným nástrojem byl bodový retušovací štětec.

Obrázek 6: Před a po retuši

Autor: Klára Uhlířová

Po dokončení retuše přišel krok na ukládání. Fotografie jsem nejdříve uložila ve formátu TIFF v případě, že bych potřebovala provádět dodatečné úpravy. Poté jsem změnila velikost fotografie na 20 × 30 cm s rozlišením 300 dpi. S tímto rozměrem, pak fotografie byly uloženy ve formátu JPEG.

8.4 Výsledek

Výsledkem praktické části je soubor patnácti fotografií, které jsem se snažila přizpůsobit aktuálním trendům, které se v portrétní fotografii nacházejí.

Těchto patnáct fotografií je rozděleno do pěti mini sérií po třech fotografiích, které spojuje prostředí, použité principy, doplňky a střídají se zde větší výřezy s menšími.

První série otevírá celý soubor a slouží k seznámení se s modelkou. Kromě saka, zde nejsou zakomponovány žádné doplňky. Do výřezu bylo zakomponováno zábradlí, spojujícím prvkem je pozadí, které je založeno na rytmu svislých linií.

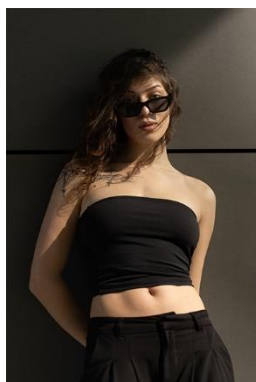

Obrázek 7: 1. série

Autor: Klára Uhlířová

Do druhé série jsem zakomponovala práci se světly a stíny, které obzvlášťňují scénu a jsou spojujícím znamením spolu se sluneční brýlemi a šperky.

Obrázek 8: 2. série

Autor: Klára Uhlířová

Třetí série, focená na schodech, využívá opakujícího se prvku, který vytvářejí schody. Stejně jako ve druhé sérii doplňkem jsou zde sluneční brýle a šperky.

Obrázek 9: 3. série

Autor: Klára Uhlířová

Čtvrtá a za mě nejpovedenější série pracuje se sloupem, který se v dané lokalitě nacházel. Spojujícími prvky je kromě přehozu mimo jiné i práce se světly a stíny.

Obrázek 10: 4. série

Autor: Klára Uhlířová

Pátá série uzavírá celý soubor. Je zde využit odraz spolu s liniemi, které rozbíjí jinak šedou plochu. Tyto fotografie byly nejnáročnější na retuš, pomocí které jsem odstraňovala nedokonalosti na pozadí.

Obrázek 11: 5. série

Autor: Klára Uhlířová

8.5 Poznátky z praktické části

Jak už jsem zmiňovala u technického vybavení většinu techniky jsem si zapůjčila. Bylo to tak moje první fotografování obsáhlejšího souboru na bezzrcadlovku. Zjistila jsem tak, jak užitečné je ostření na oko, ale zároveň má určité mezery, kdy v případě použití slunečních brýlí tento systém pokulhával. Obrovské plus je i možnost vidět zachycovanou scénu s aktuálním nastavením, což mi pomáhalo předcházet přespíceným nebo podsvíceným fotografiím.

Obrovskou nevýhodou je za mě prodleva mezi realitou a obrazem v hledáčku. Je možné, že prodleva u jiných fotoaparátů nemusí být tak velká, ale pro mě to bylo obrovským mínusem. Nastávaly totiž situace, kdy jsem měnila ohniskovou vzdálenost nebo modelka měnila pozici a já až se zpožděním mohla reagovat, zda je vše, tak jak potřebuji. Další nevýhodou, kterou jsem objevila byla ve výdrži baterie, která sotva zvládla tři hodinové focení. Kapacitu baterie jsem

omysem ovlivnila já, kdy jsem fotoaparát zapoměla při změně lokace vypnout, avšak pokud se mi tato věc stala na mé zrcadlovce, životnost baterie to ovlivnilo minimálně. Hlavním důvodem u bezzrcadlovek je napájení nejen LCD displeje ale i hledáčku, což u zrcadlovek není potřeba. Za normálních okolností, mám více baterií u sebe, avšak v tomto případě, kdy fotoaparát nebyl můj jsem měla baterii pouze jednu. Naštěstí jsem stihla vše nafotit, ale přišla jsem o možnost dalších záběrů, které mohly vzniknout.

Co se týče trendů, volila jsem ty, které jsou mi blízké a nejméně náročné na technické vybavení. Jediné úskalí, na které jsem během aplikování trendů narazila je trend přirozenosti. Pro mě, jako perfekcionista, je těžké nastavit hranici, kdy mi přirozené prvky nekaží dojem z fotografie a zároveň je na nich poznat, že jsou záměrné a ne přehlédnuté.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo popsat rozvoj a aktuální podobu portrétní fotografie nejen po žánrové stránce, ale i po stránce technické.

V teoretické části jsem se proto snažila stručně, ale výstižně přiblížit princip a vznik fotografie jako takové. Šlo mi o nastínění zdlouhavé procesu vývoje, než vznikla fotografie, tak jak si ji dnes lidé představují. Poté jsem pozornost přesunula na portrétní fotografii, která moji fotografickou cestu provází od úplných začátků.

Zachycování lidí je jedním z nejčastějších záměrů fotografování. Kvalitní portrétní snímky však nestojí pouze na kráse a osobitosti zachycované osoby, ale také na kompetenci a technických aspektech tohoto žánru. Mým cílem, tak bylo přiblížení této technické stránky, kterou tvoří obecná pravidla a principy na rozdíl od stejně důležité práce s portrétovanými, která je velice individuální a bez daných pravidel.

Práci jsem chtěla založit na aktuálnosti, proto část práce obsahuje trendy, které se v portrétní fotografii aktuálně vyskytují. Pro mě to znamenalo prohledávání českých i zahraničních zdrojů, které se na trendy zaměřují a vyhodnotit, o kterých trendech je největší zmínka.

Na pár zmíněných trendech byla poté postavena praktická část, kterou tvoří patnáct fotografií. Jedná se o můj nejrozsáhlejší soubor a musím říct, že i přes lehké obavy jsem s nimi převážně spokojená. Samotné focení mě velice bavilo. Sehrát se slečnou, která mi pózovala, zabralo chvíli, a tak se mé představy rychle střetly se skutečností.

Nejnáročnější částí práce bylo zkorigování celkového obsahu. Kolik podrobností chci do teoretické části zakomponovat a jak, aby informace byly vyvážené. Zároveň bylo někdy složité najít zdroje, které potvrzovaly mé znalosti z praxe. Mnoho literatury na toto téma mi přijde zastaralé nebo napsané, z mého pohledu, až příliš laickým a kamarádkým stylem.

Tvorba celé práce mě ve finále, i přes občasné chvíle plné stresu, bavila. Rozšířila jsem si vědomosti, objevila zajímavé zdroje plné informací, které mi doposud byly neznámé. Vyzkoušela jsem si práci s bezzrcadlovkou, která mě však stále úplně nepřesvědčila k úplnému odchodu od zrcadlovek. Samotná portrétní fotografie mi při procházení literatury ukázala, že je zde ještě mnoho aspektů, o kterých se dá psát.

POUŽITÁ LITERATURA:

- ADLER, Lindsay, 2022. *Průvodce fotografováním portrétů a postav: jak vytvořit skvělé fotografie v každé situaci*. Brno: Zoner Press. ISBN 978-80-7413-517-0.
- BAATZ, Willfried, 2004. *Fotografie*. Praha: Computer Press. Malá encyklopedie (Computer Press). ISBN 80-251-0210-6.
- Bara Prasilova, 2020. *Hasselblad* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://www.hasselblad.com/inspiration/heroines/bara-prasilova/>
- BARTÁK, Ondřej, 2023. Umělá inteligence dokáže vytvořit fotky, na které nezapomenete! Otevřete si dvěře k novým možnostem umění. *Deeply* [online]. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: <https://deeply.cz/blog/umela-inteligence-fotky>
- BARTEK, Radovan, 2024. Jak postupovat při retušování fotografií. *Megapixel* [online]. [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://www.megapixel.cz/jak-postupovat-pri-retusovani-fotografi>
- BLÁHA, David, Anežka KORŮNKOVÁ, Tomáš POSPĚCH, Daniel RUBINSTEIN, Ondřej TRHOŇ a Kateřina SÝSOVÁ, 2022. *Skrze tebe vidím sebe*. Humpolec: 8smička. ISBN 978-80-907908-3-4.
- BOUŠKA, Luděk a Martin LUKEŠ, 2017. *Fotografujeme digitální zrcadlovkou: (DSLR)*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5683-7.
- DOLEŽAL, Petr, 2020. ŽÁNRY PORTRÉTNÍ FOTOGRAFIE A JEJICH ROZDÍLY. *Petr Doležal* [online]. [cit. 2024-01-31]. Dostupné z: <https://petr-dolezal.cz/uvahy-svatebni-fotograf/portret-zanry/#portret>
- FREEMAN, Michael, 2010. *Myslete jako fotograf: kreativní myšlení pro lepší (digitální) fotografie*. Brno: Zoner Press. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-027-4.
- FREEMAN, Michael, 2013. *Fotografie v praxi*. Brno: Zoner Press. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-231-5.
- GATCUM, Chris, 2018. *Kompletní fotografie: nejlepší fotografie z každého aparátu*. Brno: Zoner Press. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-378-7.

HANNON, Kat, 2021. How Has Social Media Affected Photography? *Kat Hannon Photography* [online]. [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://www.kathannon.com/blog/how-has-social-media-affected-photography>

HLAVÁČ, Ľudovít, 1987. *Dejiny fotografie*. Osveta. ISBN 70-020-87.

HROMÁDKO, Ondřej, 2020. Aktuální trendy ve fotografii. *Woo.cz* [online]. [cit. 2024-01-31]. Dostupné z: <https://woo.cz/blog/aktualni-trendy-ve-fotografii/>

CHERVINSKA, Nadiia, 2023. Photography Trends 2024: The Next Wave of Creative Expression. *Depositphotos Blog* [online]. [cit. 2024-04-08]. Dostupné z: <https://blog.depositphotos.com/photography-trends.html>

CHLEBEK, Tomáš, 2019. Selfie jako od Rembrandta. Umělá inteligence IBM umí podle fotografií generovat malované portréty. *CzechCrunch* [online]. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z: <https://cc.cz/selfie-jako-od-rembrandta-umela-inteligence-ibm-umi-podle-fotografi-generovat-malovane-portrety/>

IVANOVA, Taya, 2024. 15 Hottest Photography Trends to Be Aware of in 2024. *Expert Photography* [online]. [cit. 2024-04-07]. Dostupné z: <https://expertphotography.com/top-trends-in-photography/>

JENKINSON, Mark, 2011. *Kompendium portrétní fotografie*. Brno: Zoner Press. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-159-2.

JIRÁSKOVÁ, Anna, 2020. Jak upravovat fotky aneb Základy postprodukce. *FotoŠkoda* [online]. [cit. 2024-04-04]. Dostupné z: <https://www.fotoskoda.cz/2963-jak-upravovat-fotky-aneb-zaklady-postprodukce/>

JURGENSON, Nathan, 2022. *Sociální fotografie: o fotografii a sociálních médiích*. Přeložil Martin CHARVÁT. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. Studia nových médií. ISBN 978-80-246-4908-5.

KELBY, Scott, 2021. *Digitální fotografie: krok za krokem k profesionální fotografii*. Brno: Zoner Press. ISBN 978-80-7413-438-8.

KHRYSTYNA, 2023. All you need to know about AI-generated Images. *Fair Licensing* [online]. [cit. 2024-04-08]. Dostupné z: <https://www.fairlicensing.com/en/blog/ai-generated-images-and-copyright>

- KHRYSTYNA, 2024. 25 Exciting Photography Trends for Inspiration in 2024. *Fair Licensing* [online]. [cit. 2024-04-07]. Dostupné z: <https://www.fairlicensing.com/en/blog/25-exciting-photography-trends-for-inspiration-in-2024>
- KRISTIÁN, Pavel, 2018. *Čtěte, pokud chcete dobýt Instagram 2*. Brno: Zoner Press. ISBN 978-80-7413-383-1.
- KŘÍŽOVÁ, Veronika, 2023. *Barevná kompozice* [online, PDF].
- KŘÍŽOVÁ, Veronika, 2023. *Základy skladby obrazu – principy a perspektiva* [online, PDF].
- KUBIŠTOVÁ / LIESSNER, Edita, 2022. DIta Pepe. *Artlist — Centrum pro současné umění Praha* [online]. [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/dita-pepe-498/>
- LÁB, Filip, 2021. *Postdigitální fotografie*. Praha: Karolinum. Vizuální kultura. ISBN 978-80-246-4760-9.
- LEIBOVITZ, Annie, 2019. *Při práci*. Praha: Argo. ISBN 978-80-257-2774-4.
- LOSEKOOT, Michelle a Eliška VYHNÁNKOVÁ, 2019. *Jak na síť: ovládněte čtyři principy úspěchu na sociálních sítích*. V Brně: Jan Melvil Publishing. Žádná velká věda. ISBN 978-80-7555-084-2.
- LUKEŠ, Martin, 2022. *Fotografujeme digitální bezzrcadlovkou*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-1226-5.
- LUKEŠ, Martin, 2023. Fotoporadna. *Megapixel* [online]. [cit. 2024-01-31]. Dostupné z: <https://www.megapixel.cz/nevite-jestli-vybrat-digitalni-zrcadlovku-nebo-bezzrcadlovku-prozradime-vam-rozdily>
- Martin Schoeller, 2021. *Sarah Hasted* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://www.sarahhasted.com/artists/martin-schoeller/close-up>
- MRÁZKOVÁ, Daniela, 1985. *Příběh fotografie*. Praha: Mladá fronta. ISBN 23-033-85.
- NĚMCOVÁ, Marie, 2010. *Kompozice digitální fotografie v praxi: kniha, která vás naučí kreativně tvořit* [online]. Praha: Grada [cit. 2024-03-21]. Moderní média. ISBN 978-80-247-3294-7. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/kompozice-digitalni-fotografie-v-praxi-1751256/#>

- NOSKOVÁ, Anna, 2023. Úspěch i odpočinek. Jak fotografka Bára Prášilová přeepsala svou success story. *Forbes* [online]. [cit. 2024-04-11]. Dostupné z: <https://forbes.cz/uspech-i-odpocinek-jak-fotografka-bara-prasilova-prepsala-svou-success-story/>
- PETERSON, Bryan F., 2021. *Naučte se fotografovat portrét kreativně: jak na skvělé fotografie lidí*. Brno: Zoner Press. ISBN 978-80-7413-433-3.
- SEJKOT, Roman a Václav HLAVÁČ, 2017. *Kniha fotografie: od fotogramu k výpočetní fotografii*. Praha: Česká technika – nakladatelství ČVUT. ISBN 978-80-01-06081-0.
- SCHEUFLER, Pavel, 2018. *Fotoportréty*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5626-4.
- SIEGEL, Eliot, 2009. *Naučte se fotografovat kreativně: fashion, glamour, portrét, portfolio/book, reklama v interiéru i exteriéru*. Brno: Zoner Press. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-031-1.
- SKOŘEPA, Jiří, 2022. Kompozice ve fotografii rostlin II. *Jiří Skořepa* [online]. [cit. 2024-04-01]. Dostupné z: <https://www.skorepa-photo.com/blog/kompozice-ve-fotografii-rostlin-ii-434.html>
- SMITH, Ian Haydn, 2021. *Stručný příběh fotografie: kapesní průvodce klíčovými žánry, díly, náměty a technikami*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-1257-9.
- TRIVERS, Peter a James CHEADLE, 2013. *Velká kniha stylů portrétní fotografie: kniha receptů na profesionální techniky portrétování*. Brno: Zoner Press. Encyklopedie – grafika a fotografie. ISBN 978-80-7413-249-0.
- VOŘECHOVÁ, Lucie, 2022. Jak vybrat správnou techniku pro editaci fotografií. *Megapixel* [online]. [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://www.megapixel.cz/vybirame-techniku-pro-editaci-fotografii>
- ZYLINSKA, Joanna, 2023. *Ne-lidská fotografie*. Praha: Karolinum. Vizuální kultura. ISBN 978-80-246-4963-4.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Fotografie č. 1

Příloha č. 2 – Fotografie č. 2

Příloha č. 3 – Fotografie č. 3

Příloha č. 4 – Fotografie č. 4

Příloha č. 5 – Fotografie č. 5

Příloha č. 6 – Fotografie č. 6

Příloha č. 7 – Fotografie č. 7

Příloha č. 8 – Fotografie č. 8

Příloha č. 9 – Fotografie č. 9

Příloha č. 10 – Fotografie č. 10

Příloha č. 11 – Fotografie č. 11

Příloha č. 12 – Fotografie č. 12

Příloha č. 13 – Fotografie č. 13

Příloha č. 14 – Fotografie č. 14

Příloha č. 15 – Fotografie č. 15

Příloha č. 16 – Stránka miniatur

Volná příloha – Vytisknuté fotografie

Příloha č. 1 – Fotografie č. 1

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 2 – Fotografie č. 2

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 3 – Fotografie č. 3

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 4 – Fotografie č. 4

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 5 – Fotografie č. 5

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 6 – Fotografie č. 6

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 7 – Fotografie č. 7

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 8 – Fotografie č. 8

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 9 – Fotografie č. 9

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 10 – Fotografie č. 10

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 11 – Fotografie č. 11

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 12 – Fotografie č. 12

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 13 – Fotografie č. 13

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 14 – Fotografie č. 14

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 15 – Fotografie č. 15

Autor: Klára Uhlířová

Příloha č. 16 – Stránka miniatur

Autor: Klára Uhlířová